

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 5 frt — kr
Félévre . . . 2 " 50 "
Negyedévre . . . 1 " 25 "
Közsegeknek, körjegyzőknek és néptanítóknak:
Egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Egyes szám 10 kr.

Kapható a kiadóhivatalban, Valentin K. fia, Weidinger N., Réz bánya J., Böhm Manó, Engel Lajos kereskedésében és a fődohánytözséjében.

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetéseket

elfogad a kiadóhivatal (Ó-Posta-utca) Lye.-nyomda, hol mindenkor a egjátányosabb árak szabhatnak. Minden belkeltett hirdetés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nyílt-térben egy sor 10 kr.

Kéziratok

a szerkesztőségbe, (Ó-posta-utca Lye.-nyomda) küldendők.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Ó-Posta-utca, Lyceumi nyomda.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Vallásosság és hazaszeretet.

(Alkalmi beszéd, melyet a „Pécsi Dalkoszorú” zászlóavatása alkalmával, 1883. jun. 30. Pécsen mondott dr. Rézbányay József.)

„Édes hazánk! fénylő csillagunk,
Érted dobog szívünk, érted zeng dalunk.”
(A „Dalkoszorú” jeligéje.)

Ismét egy lélekemelő kép, mely szemünk elé tárul! egy ünnep, a vallásosság és polgáriadosás, a haladás ünnepe és a kulturáé; egy pillanat az élet sokféle mozzanatából, melyet a vallás megszentel, — az örömeinek napja és a szent lelkesedésé, melyet a vallásosság il a hazafisággal és a nemzetiséggel.

Mily messzelehető tekintetek s vágyak, a melyek bennünket e pillanatban elfoglalnak és e kép szemléleténél a messze jövőnkbe elvezetnek! E hazának népét boldognak és lelkiileg is kifejlettnek látni és a szomszéd Kelet és Nyugat hatalmasabb népeivel egyetértve, a nemzeti nyelv és kultúra segítségével egy magasabb régióba fölemelni, magasatos és szent gondolat, melynek megvalósításán szűnet nélkül fáradozni és közremunkálni minden honpolgárnak mulhatatlan kötelessége. És e célra akár a nyelv, akár a dal lélekemelő hangjaival, mint az igaz művelődés egyik leghathatósabb eszközevel élni, a közből szolgálni, nemes feladat és hazafias ügybuzgóság.

Es ez eszme lebegett lelki szemünk előtt ez ünnepélynél és e fenkölt szándék lelkesítő a jelen napnak ünnepelőit, ez iratá velők föl a lobogóra a fentidőzött szép ígékét.

De tévedne, a ki azt hinné, hogy a magas célnak megvalósításához oly közel áll a nemes szándék, és még inkább az, a ki a nagy eszmét megvalósíthatónak véli a hazafiság, vagy, hogy úgy mondjuk, a nemzeti nyelv és ének eszközeivel és tegyük hozzá: a honfiai erények segítségével. Legyen a nemzeti művelődés és haladás bármily fényes, legyen a szív és műveltség összhangzata bármily erős, érje el bár a lelkesedés és hazafiság az erények legmagasabb fokát, a melyen túl már nincsen erény, nincs művelődés, — meg fogjuk látni, hogy mit sem értünk el egy bizonyos alap nélkül, a mi minden egyéni és nemzeti nagyságnak biztos támasza s egyszersmind főforrása, a mi nélkül nincs igazi erény, nincs haladás, — és a mi alapja és forrása minden jónak és a miből fakad és a min éléd a hazafiság is.

Es e kiinduló pont és ez eredő forrás — a ker. vallás. Igen! Hazafiság és igaz polgárerény nincs vallás nélkül és az igazi vallásosság nem jár polgárerények nélkül, e kettő elváhatatlanul jár együtt s csak a hazafiatlan áruulás képes e kettőt egymástól elkülöníteni.

Vallásosság és hazaszeretet! e kettő együttvéve a kiinduló pont és végcél, mely életünk két határpontját jelzi és összefűzi; a szent kötelek, mely bennünket a földhöz köt és a jövőnk lét reményével biztat; kettős zálog, mely ideiglenes és örökkévaló boldogságunkat szilárd alapra fekteti és biztosítja.

Vallásosság és hazaszeretet! a kettős vezéreszillag, mely földi életünket kormányozza és a balsors napjaiban föntart és döntő pillanatban föleml és tetterőt ad és vigasztaló fényt vet a nehéz órában a szenvedőre.

Vallásosság és hazaszeretet legyen a kettős jelszó, mely egész beszédemet álltallengi.

I.

Miből indul ki minden emberi élet és hova fut! S hogyan van az, hogy bármily különböző is egymástól az emberek élete, egyben mindnyájan megegyezünk s legyen bár valaki gazdag, boldog, multja legyen fényes és dicső, legyen hatalmas; vagy legyen elhagyott, szegény; volt legyen bármint társadalmi és polgári állása, tehetsége vagy működési köre, mindnyájan egyből indulunk ki és egyben mindnyájan megnyugvást lelünk, és ez egy: a religio.

A vallás egészben véve azon nagy isteni intézmény, a melynek célja: minden embert, a ki igazán boldogulni és üdvözülni akar, boldogítani és üdvözíteni S ép azért vele született minden emberrel és vele marad az egész földi életen át, híven kíséri élete hajnalától élte alkonyáig; borus mint derűs napokban elválhatatlan kísérője és élettársa, soha meg nem csal és soha meg nem fogyatkozik és kísérője volt már az embernek akkor, a midőn még öntudatlan állapotban állt és virasztott az emberiség bölcsője mellett, midőn az még gyermekkorában szunyadozott.

Ép azért a vallást minden nemzetnél föl lehetni, a hindu meséiben és a perzsák homályos tanaiban, a fetischimádó brahminoknál és az áriák imáiban és China és Japán legtávolabb népeinél úgy, hogy nincs nemzet, nincs népfaj, legyen az Kelet vagy Észak bármely pontján, vagy Európa szárazföldjén, vagy a föld legtávolabb szigetén, a melynek nincs oltára, nincsen vallása és szerfartása, a melylyel Istenének áldozik.

Es ezen hit, e tudat, mely önkénytelen egy fősőbb körbe ragad, szigoruan az ember természetében gyökerezik, úgy, hogy nincs ember, legyen az barbár és műveletlen, vagy legyen művelt és hívő, legyen pogány és bálványimádó, vagy igaz ker. hívő, legyen bármily bölcsészeti vagy erkölcsi rendszernek híve, a ki a vallás fogalmát s csiráját magában nem viseli. Mert: „bármerre veted e temérdek mindenségben tekinteteidet, mindenfelől egy végtelenül bölcs, nagy és jó, de egyszersmind megfoghatatlan lény jelenségei sugárzanak feléd. A legmeszebb és legközelebb, legnagyobb és legparányibb alakban, egyenkint és egyetemben, lehetetlen elcsirástést és célrajutást, származásban és enyészetben örök feantartási rendszert nem látnod.

Es ezen egység a milliom különféslegben, e szakadatlan lánc a legnagyobbtól a legkisebbig; ugyanazon anyagok oly végtelenül változó, oly végtelenül sokfélekép alakuló vegyülete, e temérdek hatás és visszahatás között fennálló egyetemi nyugalom: e képzolelet meghaladó terjedtsége és számoly tekintetek, mik az érző és gondolkodó embert ellenállhatatlanul magasabb körbe vonják fel. S ha mindezek s ilyenek szemlélete által a hatalom és értelem temérdek összehatásának idejára lelkeidben föllobbant, s ha e föllobbanás fénye tisztán állítja előbe annak tudását, hogy mindent, a mi vagy, a mivé lehetsz, mindent, a mit gondolsz, érzesz, akarsz, cselekszel és áldelsz, szóval egész lényedet, feantartásod és tökélyesbülésed minden eszközeit egyedül e hatalmi és értelmi összehatásnak köszönheted: akkor fog kebeledben fölőbredni a csodálat, tiszteltet és hála legmélyebb érzeteinek azon kimagyarázhatatlan vegyülete, mit emberi nyelven imádnak mondanak.” (Kölcsey. Paraisens.)

„Hit az égnek legszeleibb ajándéka — mod a bölcs — s méltán! Miből indul ki minden emberi élet s hova fut? Honnan meriti e temérdek élet forrását s tenyészését? S mivé lesz az ember ha élni megszűnik? Mindeme kérdésekre csak egy ad feleletet: a religio.

Innen van, hogy a hit közkincese lön az emberiségnek és arányszálként húzódik végig egész történetén. Az emberiség történetét — mond egy tudós*) — nem a világbírodalmak alapítása és pusztulása, nem a népvándorlások és forradalmak, hanem a vallás története képezi: ama csodálatos utak, a melyeken az emberi nem különféle családjai az Istent megismerni és az ismeret és szeretet által hozzá közeledni törekedtek. Ezen az alapon nyugszik minden profán történet, ez a vezérfény, a történelem lelke és tulajdonképeni élete, amazok mind csak külső történetek, melyek oly eseményekből halmozódtak össze, miket csak azok látnak, a kik sem a távolba, sem a mélybe nem tudnak tekinteni. Es Göthe szerint*) az emberiséget két nagy táborra, hívőkre és hitetlenekre lehetne osztani s e két tábornak egymással való harca képezi a világtörténelemnek egyedüli, igaz és legmélyebben ható fő mozzanatát, melyhez képest a többi, kivétel nélkül csak másodrangú helyet foglal el. „Mindazon korszak — ugymond — melyekben a hit uralkodott, tündöklők, szivemelő s gyümölcsözők a jelen- és utókorra nézve. Ellenben azon korszakok, melyekben a hitelenség ulti diadalát, ha mindjárt pillanatnyi lidérc-fénynyel kérkedtek is, nyomtalanul enyésznek el a vizsgáló szem előtt.”

Csoda-e, ezek után, ha az emberiség uralkodó vezérelvül egyet ismert el mindenkor s mindenütt, a mely egész volóját átjárja s ki-hasson egész életére: a religiót! Hogy ettől várt minden bajokban megnyugvást s magyarázatot; ebben lett legjobb barátot, támaszt s kísérőt az élet minden utain; ebből merített erőt a bajnok a legnagyobb túsán, a melyre indult, a férfi hi-

*) Müller. Essays. I. 17.
*) Göthe „Welt. Diván.”

tet, a hitves reményét, az ifju szeretetet, az agg kintartást az élet utolsó lobbanásáig, a bátor diadalt, a gyenge biztatást, a kitűző segélyt, a szenvedő és elnyomott vigasztalást, az ifju hirt, a gyermek örömet, a hős lelki nagyságot, az anya szent szerelmet, a haladókör örök életét; ez édesít meg annyi milliónak kínját és szenvedéseit, ez tartá fenn a kétségbeesettnek életét, hogy ne vágja szét az élet fonálát, midőn már minden kötelék megszakadt, ez lelkesít haragra a csaták hőseit s tette szemközben kicsinyt a halált, s leküzdve mindent, a mi útjában állt, egy szebb jövő hitében sikra szállt; ez langolt szívében mindannyi vértanunak s edzette lelkét annyira, hogy Istenért és hitéért lenézte a halált!

S csoda e, ha az ember legfőbb jötevői s legnagyobb bölcsői mindenkor igyekeztek a vallást a nép keblében föntartani! S ugyan mi is maradna az embernek, ha még vallását is elvesztené! Mi ad az embernek egyedüli bizalmat, megnyugvást, erőt az élet és balsors viszontagságai között!

A religió!

Egy derék atya fainak s leányainak szívébe a vallás iránti ragaszkodást akarván belóltani, így szólt hozzájuk halála előtt:*)

„Van-e reánk nézve édes gyermekeim, nagy és kívánatos és áldáshozó, a mit Jézus vallása meg nem ad? Öröm kell? Örök üdvöt ad, a melyhez való reményünk már itt e földön minden bűt s örömet messze túlhalad! — Hosszú életet? Ez halhatatlanságot biztosít. — Nyugalmat? Ez igazi nyugalom, itt lenn a földön a csecsemő nyugalmát anyja kebelén és egykor örök nyugalmat ad?

„Békét? Az üdvözet, melylyel az Ur öveit köszönti: „Béke veletek.” (Ján. 20, 19.) — Mi e világ békéje? Az igazi békét csak az Isten Fia adja meg. „Békét hagyok nektek, az én békémét hagyom én nektek — úgymond — nem azt, a melyet a világ ad, adom én nektek; ne féljen a ti szívetek és meg ne ijedjen.” (Ján. 14, 27.) — Baráti szeretet? Hol biztosabb ez, hol bensőbb, hol féltékenységnek nincs helye, a kik mind egy nagy célra törekcsenek és egyik a másik miatt rövidséget nem szenved soha. A kik egyik a másikkal szent szeretetén szent szeretetre gejednek? —

„Nagyság után epedtek! Mi lehet nagyobb mint Isten gyermekévé lenni? — Szerelmesim! mi az Isten fiai vagyunk, de még nincs itt kijelentve, hogy mik leszünk. Tudjuk pedig, hogy mikor ő meg fog jelenni, hozzá hasonlók leszünk, mert látni fogjuk őt, úgy a mint vagyon. (Ján. 3; 2.) Hatalom után? A ki akarja, a mit Isten akar, az ő mindenhatóságának nem részese-e már is némileg? — Szabadság után? Az evangelium a szabadság tökéletes törvénye. (Jak. 1, 25.) A földön a halál és a szenvedélyek uralma alól szabadít fel bennünket. A hol az Úr lelke, ott a szabadság.” (II. Kor. 3, 17.) És az Isten fiai dicsőségének szabadságát igéri meg.

„Bölcséségre vágytok? Ennek jelentőségét csak a vallás bölcségre éri fel. „Az Úr megvilágosítja szíveteket.” (Zsolt. 17, 29.) „Mert nálád van — úgymond Dávid az Urhoz — nálád vagyon az élet kútfeje, és a te napvilágodnál látunk világosságot.” (Zsolt. 35, 10.) — Erényességre? — Mely erényt nem tanít Jézus Krisztus vallása, mely erényt nem ad meg? — Tiszta erényt, mert Istenért műveljük, biztos erényt melyet a hit leánya, az alázat vezet, mely habár a világ kicsinyli, mennyei érzésekre gerjeszt, es a világtól megvetve, oroszán bátorságot kölcsönöz, mert gyermeki bizalommal csak Istenre épít és az ő erejére támaszkodik; Isten az ő segítője és benne bizik: az ő bástyája és pajzsa és szabadulásának pártfogója.” (Zsolt. 17, 3.)

*) Gr. Stolberg. Geschichte der Relig. J. Chr.

Szeretetre vágytok? E vallás összes zseléme a szeretet; a szeretet, a melyet az emberek följöni sem volnának képesek. Benne a szeretet a tökéletesség összetartó köteléke. (Kol. 3, 17.) — Minden erényt, a melyet tanít, az Isten iránti szeretetre alapít.

Minden erényt, a melyet nyújt, az Isten iránti szeretetből ered. — „Szeressük őt, mert ő előbb szeretett bennünket.” (I. Ján. 4, 12.)

Ime, kedvesim, ilyen a nemes szemében a religió és ilyen valóban is! Ilyen volt sok századon át, ilyennek tartja a világtörténelem és az emberiség ezredéves tapasztalata. Valóban ez a legdrágább ajándék, a melyet az ég valaha adhatott, a bölcsesség iskolája, a nyugalom forrása, az élet kútfeje; az életszentség ösvénye, az igazság alapja és igazi nagyság talpköve; a legjobb barát, ki szeretettel nyújtja ki kezét, ha tévedünk és a homályból az igaz világgosságra visz, a halálból is az életre kelt; az Úr lehelete, mely áldáshozólag járja be a világokat és mindenfelől igazságot s malasztot, vigaszt, erőt, életet és boldogságot ad. A religió az ember legfőbb java, mit elérhet, a kezdet és a vég, az élet s igazság hajnala és nappala. Nincs ennél nemesebb, nincs magasztosabb, nincsen szükségesebb; nem csupán a közérkölségnek eszköze, a melyet megkíván, magában foglal és felölel; annál kevésbé pusztá eszköz, a mely a benső boldogság segédforrása s a közbiztonság záloga; hanem a religió az ember legfőbb s egyedül igaz s egyszerűen nélkülözhetetlen s föltétlenül szükséges java, az emberiség valódi s tulajdonképeni célja s feladata.

II.

A másik nagy ajándék, a melylyel a jószágos Isten az embert boldogítani akarta: a hazaszeretet.

Hazaszeretet!

Van-e a ki e szent nevet nem ismeri, a melynek hallatára minden magyar keblében az igaz lelkesültség lángra gyúl és egy hatalmas édes érzés rezg a lelken át, a melytől a honfi szíve magasan feldobog? Van-e, a ki e fankölt érzeménynök nem szentelt életében csak egy napot, a melynek csendes óráiban a jövőnek képe előtte megjelent s önkénytelen merült fel előtte a gondolat: mi lesz majd századok után? hol lesz e nép s mi vár rá? vajon az irtalmatlan ég könyöröl-e a nemzetet és felel-e bűneit? vagy eltörli ezt is, mint az őt népeket? vajjon okul-e majd a nép a multak átkain s vizályaiban, vagy tova löki-e magától jövőben is a hathatós segélyt, a melytől függ élete, — a melyet ajándékol adott neki a népek Istene?

E kérdések azok, a melyek minden gondolkozó s érző agyában önkénytelen tolnak fel s megoldást keresnek. S van-e, a ki e kérdésekre megfelel, anélkül, hogy e földi lét határain túlterjeszkedik?

Nem, nem lehet! Az ember él, de életének vannak határai, a melyen túl már nem terjed, csak a religió.

Csak ez képes a kérdésre felelni s az élet talányait megoldani. Csak ez biztosíthatja a jövőt, mert szövőtméke minden egyénél továbbra hat; csak ez vet fényt a nemzetekre s világítja meg utjokat, csak ez éli túl a századot s vet a nemzet jólétének biztos alapot, mert ez mindenkor az emberiség közigyája volt. A nemzet egyesekből áll s az egyes embert boldoggá csak a hit és erkölcs teszi, mert itt a földön vigasztal, megnyugvással tölti el s a földön túl örök hazát igér. —

Igen! nekünk kettős hazát adott az ég, s e kettő kiegészítését egymásban leli: a másvilágon örök hazát — és e hazánkhoz a religió által fűzött — és ez édes hazát, a melylyel itt lenn a földhöz kötött. És hiszünk-e, hogy egyik a másik nélkül el lehet? És véljük-e, hogy lehet ott igazi hazaszeretet, a hol a más hazában való hit elveszett, és nem kell-e inkább attól tartanunk, hogy ha az örök hazában való hit kivész, hanyatlak az élet, a jószág, az erkölcs, és vele együtt minden erény, köztük a hazaszeretet? Vagy ugyan mi tartaná fenn e lángot a honfium szívében, ha nem a tulvilági hit? Vélitek-e, hogy szereti az egyén a nemzetet, a ki nem tanulta

testvérként szeretni embertársait? S a ki nem tudja hinni, hogy van egy hatalmas Isten oda fenn, mibe helyezi reményét népa boldogulása, jóléte felől; a ki nem tanulta ismerni az erényt, becsülni az ég ajándékát, fogja-e becsülni, a mit hona ad? Nem látjuk-e hogy, a hol inog a hit, ott vajmi kötes az erény és teljességgel ismeretlen az önfelelődozás? Vagy kérdem: áldozatot várhatunk-e a polgártól, a ki előtt nem becses az, a mi minden embert egyedül boldogít: a hit? Vagy tegyük fel, a bajnok szereti honát, de szereti gyermekét is és hitvesét. És ha a haza üdve töle áldozatul vért és életet kíván, le fog-e gyermekéről, hitveséről mondani, le fog-e mindarról mondani, a mi előtte kedves, drága, szent? Lemond-e? Miért? Hiszitek e hogy ez lehet? Nem! midőn a bajnok halni megy, az öröklet lebeg szemébe előtt. Meghalni kész, mert tudja, hogy amott a tulvilágon vég nélküli élet vár rá, a melyet e halál árán kell megvennie!

Nem tudják mit kívánnak, a kik a hazaszeretetet emlegetik s a vallást az emberek szívéből kiölik! Életet oltanak ki, mégis kívánják, hogy adjon a holt életelt!

Vagy tekintünk kissé magunk körül! Nem az-e a főbaja honunknak, hogy az emberiség közkinését, a hitet, magától elveti? Nem látjuk-e, hogy mit szül a nyilvános életben az állami jólét körül e hitetlenség, e közöny? S nem emberi törvény-e az? Nem kell-e ennek, emberileg szólva, természetszerűleg így lennie?

Franciászág nagy püspöke, Bossuet, jóslélekként két századdal előre látta a jövőt, midőn előre megmondotta, hogy „miután az előző napokban a hitékelyeket egyenkint s külön-külön, bár eredménytelenül támadták meg és vitatták, végezetül, úgy látszik, eljő az az idő, a midőn az emberek vallási érzékét fogják egészen elaltatni és hitközönyt ébresztetni és azt fogják mondani: Csak menjetek dolgokat után s mulassatok, a religió miatt ugyan ne aggódjatok.”*) S valóban, mintha száz, meg száz hang sugná az emberek fülebe, hogy: a miatt ugyan ne busuljatok, mindegy, akár ily, akár oly vallásnak vagytok, csak jó polgárok maradjatok!

S valóban, sajnos! a közérkölsök, a mióta a vallási közöny életbe lépett, nagyban hanyatlanak. S vajjon ez állapot a haza szent ügyére üdvös-e? Nem kell-e a vallásos érzelmeknek a haza javával együtt csökkennie? Hányat látunk körünkben, a ki a haza szent ügyét ma szívében viseli? Nem mutatták-e meg a legközelebb elmult napok, hogy, a kiknek kezökben van a hatalom, minő hazafiak! A vallás legnagyobb megvetői nem győzik eleget mondani, hogy a vallásra a népek szükségese van; nekünk úgy tetszik, hogy a vallás azoknak, a kik a nép felett uralkodnak, még szükségesebb.

Valóban a jogtudósoknak is lehet mondani: a jogállamnak a vallásra, a ker. kinyilatkoztatásra szükségese van, hogy a jogállami világosság gyengeségén segítsen, mondá Chateaubriand. Vagy, ugyan hányat látunk, a ki a haza javára némi áldozatot is hozni kész? Hányan vannak, a kik a haza romlását távol tartani szívesen törekcsenek, a kiknél a nyilvános fellépés rugója nem az önérdék, hanem a tiszta hazaszeretet?

És ha a jelenről a jövőre irányozzuk tekintetünket, mit várhatunk e nemzedéktől, mely a vallás iránt hideg s a morálra csak kevés érzéke van? Nem lesznek-e ezek a haza szent ügye iránt színtoly közömbösek? Fog-e az ifju nagy tettekre hevülni, a ki csak ajkán bordja a haza szent nevet, a lélek nagyságát pedig csak névleg ismeri? A legbetegbebb kor nem az, a mely tévelybe esik — mond Abbé de la Mennais — hanem az, a mely az igazságra nem ügyel. Azt lehet tudni, miként orvosolható a beteg, a ki meggyógyulni maga is akar, de mit-tévők legynék azzal, a ki meggyógyulni maga sem akar? A ki nem is tudja, hogy beteg, a ki a sir szélén is bizik, remél és bizonyos abban, hogy fölélül teljesen? Ki fog azon segíteni?*)

A hol a vallás iránti közöny és hithidegség uralkodik, ott el van zárva az út a szívekhez, ott ne reméljük, hogy valaki kezébe vegye a haza szent ügyét. Azért a legnagyobb államférfiak nem haboztak kimondani, hogy nincs a hazára nézve az egyháznál szükségesebb és hogy a vallás és erkölcs táplája és tartja fenn a hazaszeretetet. Plátó szerint (de lego l. 10.) a vallástalanság államellenes ragály; s a ki a vallástalanságot rontja, az egész emberi társadalom

*) Bossuet. Sermons. II. Advent.

**) Abbé de la Mennais Sermons.

alapját ingatja meg. Plutarch szerint könnyebb (adv. Col.) a levegőbe várost építeni, mint vallás nélkül államot alakítani. Vallás és erkölcs — szót a nagy Washington buszbeszédében — nélkülözhetetlen tényezői a közjólétnek. *Nem hazafi az ki az emberi boldogság e hatalmas oszlopait alázza. Minden valódi politikus ép úgy becsüli és szereti ezeket, mint bármelyik ájtatos ember. Befolyásuk a családi és állami életre kimondhatatlan.* És Machiavelli szerint, mi sem biztosabb jele az állami élet felozlásának, mintha megvetés tárgyává lett a religió.

Vajmi siralmasan tévednek tehát, a kik polgári érnyeket várnak az embertől vallásosság nélkül, mert a ki elég leiketlen arra, hogy Isten törvényeit megsejse, nem fogja az a hazai törvényeket sem tiszteletben tartani soha. Míg az egyháznak hű fia mindenkor a hazának is kötelességérzettel áthatott hű polgárai. Mert mindennek a vallás az alapja; nélküle semmi sem biztos, semmi sem állandó, nélküle sem nyugalom, sem bizalom sem kegyelet nem létezik; csak a vallás vezet az örök üdvre és ez uton a földi biztos jólétre is. A religió az emberiség nyelve, az emberi természet szava, mely az istennek azon eszméjéből ered, a melyet minden ember önmagában visel, azon út, a mely a boldog örökkévalóságba vezet, a hol az ember az Isten-nel találkozik, az aranyasztal, mely az életet átfonja s az emberiség történetét keresztül vonul. Ez a társadalom támasza, oltalma és menedéke — mond Guizot*) — ez az emberiség kiáltása mindenkor és mindenütt. „Ez a nemzetek szava. „A mit pedig minden nép egyhangulag fejez ki — mond Szt. Tamás**) — az nem lehet hamis.“

Szeressük azért éles hazánkat, de becsüljük meg a religiót, ismerjük fel magas értékét és terjesszük hathatós igazságot. *„Magyarország a vallás oltalma alatt jött létre, s vezérelte alatt nyerte a magyar állam épületének nemesak betetőzését, de egyszersmind szilárdaságát és dicső hírnevét. A vallás valamint kedvelten országunk nagyságának és hatalmának szülője volt, úgy a jövőre nézve a hazán belül jött, a hazai határain túl a dicsőség záloga. És hogy e jólét s dicsőség hazánknak osztályrészt jusson, szivből kívánjuk.“***)* mert

Édes hazánk, fénylő csillagunk,
Érted dobog szivünk, érted zeng dalunk!

Adja Isten! Úgy legyen!

H I R E K.

Az olvasóhoz. Az új félév kezdetén pártolásra szólítjuk föl a nagy közönséget. A nagyhangú phrasistákat mellőzve, azt hisszük, elmondhatjuk, hogy pályafutásunk alatt eléggé bizonyítottuk, hogy egyedül a nagy közönséget szolgáljuk és hogy e célra a legnagyobb áldozatoktól sem riadunk vissza. Azt hisszük; méltán elvárhatjuk viszonzásul a közönség fokozottabb támogatását.

Varatlan látogatás. Péntek d. e. 10 órákor Baross Gábor közlekedési és kereskedelmi miniszter Lukács Béla, Záhorzky Kálmán, Schnierer N. Ludwigh Gyula. Csöke Ferenc és Thaly Emil főbb tisztviselői kíséretében szemléletjából Észak felől jöve, Úszóghról minden előleges jelentés nélkül városunkba érkezett, a mikor is Kardos K. Bispánnal ki a miniszterrel és kíséretével véletlenül találkozott, meglátogatta a Zsolnay gyárat, hol a látottak felett legnagyobb meglepődést nyilvánítva, d. u. fél 1 óráig időzött. Ezután a miniszter meglátogatta a székesegyházat és a Litke-féle pezsgő-gyárat és d. u. 3 órákor külön vonattal Kardos Kálmán Bispánnal visszatutott Budapestre.

A „pécsi dalkoszu” zászlószentelése, mely vasárnap ment végbe, méltó és impozáns ünnep volt, mely az idő szép és kedvező lévén, nagyszámú közönséget vonzott a Széchenyi-térre. A „Dalkoszu” tagjai számos egyet kíséretében, zászlósan zenekísérettel vonultak a fútcán át a belváros előtti térre, hol kevéssel utóbb a zászlóánya: Dulánszky Adolfné a 12 nyoszolyóteánnyal, majd Kardos Kálmán főispán, a város képviselőiben Zavaró S. Péter tanácsos, a hivatalok fejei és notabilitások nagy

számban megjelentek. Az ünnepi misét d. e. 10 órákor Meudlik Agost apát plébános mondta fényes segédlettel, ez után kibontották a pompás nehez selyem zászlót, (mely a város színeit viselve, egyik oldalán kék, másikon sárga) és arra a zászlóanya igen szép és értékes aranyhímzésű fehér szalagot kötött, a ker. polgári társalgókor pedig nemzeti színű szalagot. Az ünnepi közönség erre kivonult a szt. Háromság szobor elé, hol dr. Rézbányai József hatásos beszédet tartott, melyet lapunk más helyén egész terjedelmében közlünk. Szónoklat után következett a zászlószögek beverése, dében pedig disztrakoma a „Scholtz” féle sörcsarnokban, hol számos fölköszűtő mondatot, így a „Dalkoszu” elnöke: Németh Béla ügyvéd a királyra, Landgraf Ferenc a zászlóányára stb. stb. Este ugyancsak a „Scholtz”-féle vendéglőben nagy hangverseny következett, melyben a „Pécsi Dalárda” és a katonai zenekar is közreműködött, nagy élvezetet nyújtva a szép közönségnek. Kiváló hatást ért el Szilassy Irén k. a. Halevy „Román” ával és magyar dalaival, nem különben Wamser Miksa ur, a szintársulat első hegedűse, ki a darók egyleti karnagy: Eckhardt Antal zongora kísérete mellett Mendelsohn egy hegedű versenyt adta elő, zajos tapsokat aratva. A hangverseny után a solokat, mint a „Dalárda” és „Dalkoszu” által együttesen és külön előadott karéneket tekintve pompásan sikerült. A szép napot táncmuatóság rekesztette be, mely a legkedélyesebb hangulatban virradtig tartott. Kívánjuk, hogy e törekvő, fiatal dalegyletünk a pompás zászló alatt kitarással teljesítse feladatát és diadalra diadalt arasson.

A budapesti mérnökök és építészek pécsi kirándulása szombaton és vasárnap a lapunkban már jelzett program szerint folyt le. E kirándulás egyike volt a legimpozánsabbnak, melyek szak-körök részéről eddig városunkba tétettek. Nyegvenhárom mérnök és építész volt itt egy társaságban, közöttük Pucher József, Schulek Frigyes, Haussmann Alajos, Ney Béla, Neudtvich Gusztáv, Steinhauz László, Benkó Kálmán, Nagy Virgil, Stehlo Otto, Zsigmondy Béla, Zsigmondy Gusztáv, stb. stb. A társaság, melyhez a pécsi szakfőiskola is csoportosan csatlakoztak, kiváló figyelmet szentelt a Zsolnay-gyárnak, hol reggeli 8 óratól fél 1 óráig időztek, alaposan megismerve és tanulmányozva mindent, mire, hogy ily tág terük nyíljék, azt — saját beismerések szerint, a vendégek maguk sem hitték volna. A gyár berendezése s a készítmények pompája, ugy sokfélesége és használhatósága a vendégeket, kiket Zsolnay és Vimos gyártulajdonos szívélyesen üdvözölt és a kik az ő, valamint fia: Zsolnay Miklós és vejei: Matyasovsky és Sikorsky urak kalauzálása mellett négy csoportban tekintették meg a telepet, a szó szoros értelmében meglepte és nem hisszük, hogy a következmények megcáfoltak, midőn azt mondjuk, hogy e gyársemléknek nagy befolyása lesz az építkezési módra, amennyiben a sok fővárosi mérnök látva, hogy a majolika gyár termékei mily sokféle-képen használhatók a lakberendezéséknél és mennyire emelik azoknak díszét, e gyártmányokat nagyban fogják épület terveikben alkalmazni, ami különben már ma napság is egyre gyakrabban fordul elő. A gyártelep megtekintése után pazar villásreggeli következett, mely mi kívánai valót sem hagyott hátra, melyen Pucher József felköszűtő a derék házigazdát, ki az agyagipart kitaró szorgalmával a művészet niveau-jára emelte és a hazai iparnak világhírt szerzett, mire Zsolnay válaszolt megköszönve a mérnök-egylet iránta tanúsított figyelmét és szerényen jegyezte meg, hogy ő nem művész, hanem csak egyszerű „fazekas”, mire Benkó Kálmán igen sikerlően felelt, mondván, hogy Zsolnay ép olyan fazekas, mint Ybel malterkeverő. A villásreggeli után a vendégek szívélyesen elbucuztak, és a várost megismerve, 2 órákor banketre gyűltek össze a „Vadember” szállóban, mely után a banyatelepi szénbányákat látogatták meg, hol Litke Ferenc igazgató által fogadtatták; vasárnap a székesegyház megtekintése után Dulánszky Nándor megyés püspök vendégei voltak, honnan a Litke-féle pezsgőgyárat, majd a Tettyét és este a színházat látogatták meg, mely után a vendégek az éjjeli vonattal viszamentek Bpestre.

Hymen. Foglics Győző vasuti tisztviselő Sarkadon, eljegyezte Rábfériké k. a. t. Szegedről. — **Melczér Aladár, Melczér Gyula** borsodmegyei alispán fia f. hó 2-án vezette ol-

tárhoz Budapestben özvegy Hanzély Ferencné leányát: Margit k. a. t. — **Dr. Kiss Miksa** tolnai gyakorló orvos eljegyezte ugyanott Rechnitz Sidit k. a. t.

Városunk országgyűlési képviselője: Perczel Miklós elvarbátai látogatására vasárnap városunkba érkezett, honnan szerdái utazott el.

Simonffy János, Pécsvárad országgyűlési képviselője a parlamenti szünet eltöltésére városunkba érkezett.

Vége a szini időnyeknek, az utolsó előadás kedden folyt le. Előadott a „Titkos csók” Pinter Imre jutalomjátékán igen szép közönség előtt, mely a kedvelt baritonistát rokonszenves tapokkal fogadta, ugy szintén Honti Mariskát és Szilassy Irént is. Somogyi társulata kedden este utazott el fölünk Balaton-Füredre, honnan 6 heti időny után Kaposvárra megy. A társulattól elbucuzni, mely a legjobb emlékeket hagyja nálunk igen sokan mentek le a pályaudvarba. A jó barátok és tisztelők e nagy sereze a legszabb bizonyíték Somogyi Károly társulatának erkölcsi és szellemi értékére nézve. A buszu meghitt, barátságos volt, mint az egy ismerősök között szokott lenni, kik tudják, hogy nem sokára viszontlátják egymást. A viszontlátásra!

Halálozás. Landerer Arthur szégszárdi alapít. urodalmi főerdész meghalt kedden. — Gardik János báttaszéki terezuianui urodalmi ellenőr hosszasan szenvedés után elhunyt.

A pécsi takarékpénztár revizorává Gebhardt Ferenc könyvvívő választott meg, kinek helye Rappay V. adótitisztal töltheti be.

Megyei közgyűlés lesz hétfőn, f. hó 8 án, 9-én pedig közigazgatási bizottsági ülés.

Köszönet nyilváníttás. Baudisz Helena úrnőnek, ki — az általa f. ó. június 28-án a pécsi nőegylet helyiségében rendezett zongora és ének estély 6 fét 50 kr. tiszta jövedelmét, a pécsi nőegylet szegényei javára adományozni szívas volt — az egylet részéről hálás köszönet nyilváníttatik

Személyi változások a bpésti pécsi vasu-ton. A budapest-pécsi vasut egyik lebzugóba, leaptontosabb és szakképzett forgalmi hivatalnokká: az új dombóvári állomás-főnök Marjánovits János s a j t kérelmére nyugdíjaztatotta, egyszersmind szolgálataiért a legmelegben nyilvánította az igazgatóság elismerő köszönetét. Helyét a volt kelenföldi képviselő: Kaufmann foglalta el.

Kinevezés. Kőnig Ferenc díjas számgyakornok a pécsi kir. adóhivatalhoz VI. oszt. adótitisztá neveztetetik ki.

Névmagyarosítás. Dr. Weiszmandl Sándor nyug. honvédezedorvos, jelenleg budapesti lakos vezetéknevét „Baranyai”-ra, Schlesinger Mór móhácsi illetőségű bécsi lakos saját és Riza, Irén, István gyermekeinek nevét „Mocsári”-ra, Hay Ferenc rácmcseki lakos nevét „Szénási”-ra magyarosította.

Szakos község jegyzőjévé Döry Miklós győnyi főszozgalbiró irnok választott meg.

Kossuth Lajos magánlevelet intézett Helyi Ignác orsz. képviselőhöz, melyben a következők közzétételét kéri: Megint küldök egy magyar pénzes levelet, mégis csak minden fogalmat meghalad ez a szeketura. Kérem, igatasson a lapokba egy kis felszólalást, akár az én nevében, akár a magáéban, oly értelemben, hogy engem nem szűnnek meg örökös segélykérésekkel zaklatni a hazából, ámbár már ismételve kijelentettem, hogy nincs módomban segíyezni. E zaklatások között legboszantóbb az, hogy 48-iki pénzjegyeket küldöznek hozzám, beváltásukat kérve. Kijelentem, hogy az ily küldeményeket ezentúl nem érkeztetek tekintem, nem fogok felölök tudomást venni, s sem megtartásukra, sem visszaküldésükre nem vállalkozom. S kérje fel ön, instálom, ugy a fővárosi, mint a vidéki lapokat, hogy e nyilatkozatom felvételével engem e kallemetlen zaklatásoktól megmenekedni segítsenek.

A pécsi püspöki tanítóképezdeben a tankepesítési vizsgálatok f. évi szeptember hó 30-ikán reggeli 8 órákor az írásbeli kezdődnek. Az igazgatósághoz címzett folyamodványok mellé csatolandók az összes iskolai bizonyítványok, a keresztlevél, erkölcsi, működési, és orvosi bizonyítvány. A folyamodványok f. évi augusztus 31-ikéig okvetlenül benyújtandók. Kelt Pécsen, 1899. július 3. Döbrössy Alajos tanítóképezdei igazgató.

*) Guizot végrend.

**) Thom. Aquin. C. Gent. II. 84.

***) Encykl. Magy. püspök. 1896. aug. 22.

Öngyilkos szerzetes. M e s s Mór, a helybeli ferenciek kolostorában lakó 26 éves szabó és sekrestyés fráterjelölt június 28-án forgópisztolyal fölé lőtte magát. Az elmezavarr első jelei a megelőző nap délutánján mutatkoztak nála, midőn a jámbor és teendőit azelőtt szorgalmasan és hűségesen teljesítő, s azért mindenkitől becsült és kedvelt fiatal ember, minden jelentkezés nélkül otthagya varrást, varrógépet és sekrestyét, az egész délutánt, késő estig künn a városban, mintegy bujdosva töltte. Este lakására megtérve feltűnően exaltált lelki állapotnak találtatott, mit azonban a ház lakói annak tulajdonítottak, hogy egész délután künn lévén, kelletténél többet ivott. A mondtott napon reggeli teendőinek végzése alkalmával rendkívül zavartnak és izgatottnak mutatkozott, és miután a házfőnök által előző napi kötelességmunkájára miatti megintett és elbocsátásának kilitásba helyezése mellett hasonló engedély nélkül kimaradástól tiltatott: fél óra múlva ismét kiösont a házból, de csak azért, hogy forgópisztolyt és töltényt vásároljon és észrevétlenül visszatérjen, szobájába zárkózva, levetkezve, halántékának szegzett lövéssel kioltotta életét. Szobájátjának lakatos általi felnyitása után, a gyorsan előhívott körorvos és rendőrbiztos már csak halálát konstatálta.

Phosphor mérgezés. A siklósi országút a Stein-féle házban Trebitsch Samunál alkalmazásában volt Scheider Mari nevű cselédleány a földtől bántatában, hogy Holáczek Péter nevű kefekötő szeretője, mivel 3 éven keresztül vadházasságban élt, elbagyta, 5 csomag gyufát ott dőtt fel. Az oldatot reggel 4 órakor megitta; öt óra után felkelt a leány, kit a háziasszony egészen bágyadtnak talált, majd rosszul létről kezdett panaszkodni. A háziasszony kérdésére bevallotta, hogy phosphoroldatot ivott. A megijedt háziasszony a házban lakó Roth Soma IV. orvostanhallgatót hívta elő, ki az első segélyt megadván, dr. Teichauer katonaoorvos irt ellenszert az öngyilkos leányuk. 8 órakor dr. Czierer is megjelent a helyszínen és a betegnek a kórházba szállíttatását rendelte el, az esetről Csendes biztos vett fel jegyzőkönyvet. A leány felgyógyulása bizton remélhető.

Belőttek az ablakon át a sárbogárdi jegyző szobájába június 27-én este; a jegyző és neje az ebédelőben étkeztek és a golyó a nő feje fölétt a falba furdott. A nyomozás megindítatott és egy S. István nevű állami hivatalnoknál házkutatás tartatott, hol két forgópisztoly lefoglaltatott.

A kovácshidai jegyző: Bodonyi István elkövetett szabálytalanságai következtében állásától fölfüggesztvéen, helyettesül Trimmer Lajos tétetett meg, ki ez állását m. hó 26-ikán foglalta al.

Uj jóságkormányzó. A pannonhalmi bencések tulajdonát képező szentmártoni kerület jóságkormányzójává Vaszary Dózsa tihanyi perjel és házgodnók nevezetett ki. Helyét S. S. hegyi János zalavári apátsági perjel foglalja el, kinek helyére Füssy Tamás, a Szt.-István társulat évek során át volt igazgatója nevezetett ki.

A elözézállási uradalmi segédkormányzójává a zirci apát Molnár Samu Pál cisterciata tanárt nevezte ki.

A mohácsi általános ipartestület június 23-án tartotta alakuló közgyűlését. Megválasztatott elnöké Toldy József, testületi alelnöké Pallasovszky Ödön, pénztárossá Kovácsovits Ferencz.

A mohácsi kövezetvámot Tauszik Dávid vette bérbé 8800 frtért azon kötelezettség mellett, hogy a helypénzszedési jog bérletét az eddigi 6050 frt helyét 6650 forintért meg fogja tartani.

A nemzetközi irodalmi kongresszus m. hó 29-én Henri de Bornier elnökelete alatt harmadik gyűlését tartotta a közoktatásiügyi miniszterium díszteremben, Pouillet előadó felolvasa a bizottsági jelentést, a minnek megtörténte után a kongresszus a következő határozatokat teszi magáévá. 1) Az újságok és folyóiratok cikkei a szerző engedélye nélkül nem lehet reprodukálhatók, sem pedig le nem fordíthatók. 2) A szerző nem köteles ebbeli jogfentartását külön ki emelni és lenyomatni. 3) Minden hírlap reprodukálhatja a másik hírlap politikai cikkeit azon feltét mellett, hogy megnevezi a forrást és szerző nevét, ha a cikk signálva van; kivételt képez természetesen azon körülmény, ha a cikk reprodukálása meg van tiltva. 4) A szerző joga kiterjed a sürgönyökre és vegyes hírekre is, a melyek irodalmi jellegűek.

5) A tárcaregények nem reprodukálhatók a szerző engedélye nélkül, aki épenséggel nincs kötelezve jogfentartását külön megjelölni. 6) A szerzők e joga nem zárja ki, hogy műveikből idézetek ne vétessenek, ha azok kritikai vitázó vagy oktató formában használtatnak föl. Huard indíványára még a következő határozat fogadtatott el: Valamely irodalmi munkának chrestomathiában, vagy anthologiában vagy gyűjteményben való reprodukálásához mindenkor a szerző előlges belegegyezése kieszközölendő.

A párisi magyar egyetel kiállítás. A párisi magyar egyetel által rendezett ipari kiállítás július hó 7-ikén nyílik meg az egyetel helyiségében (14. rue Saint Louis-en-l'Íle). A kiállításra eddigelé 37-en jelentkeztek, de valószínű, hogy a megnyitás napjág a kiállítók száma még növekedni fog. A kiállítás két, esetleg három hétig fog tartatni. A kiállítást Munkácsy Mihály, az egyetel elnöke fogja ünnepélyesen megnyitni.

A „Pécsi Dalkoszorú” által kibocsájtott lobogó-gyűjtőiven adakoztak Tészás Pál V. számú ívén: Tészás Pál 1 frt 10 kr., Horváth Béla, Ruepprecht János, Till István 1—1 frt; Wagner János 50 kr.; Szommer Ferenc, Szibert Ferenc 20—20 kr.; összesen 5 frt. Steiner Béni ur VI. sz. ívén: „Pécsi Hírlap” 5 frt, összesen 5 frt. Zozel Antal ur 7. sz. ívén: Scholcz Antal és fia 2 frt; Zozel Luiza 1 frt; összesen 3 frt. Riedl Lajos ur VIII. számú ívén: Pum József 54 kr.; Riedl Ilona 30 kr.; összesen 84 kr. Erhardt Ernő ur XI. számú ívén: Sebesi Vimos 20 kr.; N. N. Grünstein Ferenc, Günszberger Lajos 30—30 kr. Fischer Ferenc, Steiner Lajos, Benzzeleitner Nándor 50—50 kr. Helene 80 Erhardt Ernő 1 frt; összesen 4 frt 40 kr. Rostás Géza ur X. sz. ívén: Rostás Géza; 1 frt. összesen 1 frt. Botlik Imre ur XI. sz. ívén: Rácz Imre, Kaufmann L. Kaufmanné, Weindorfér 50—50; Galambosi József, Nagy Titus. Beé Mihály 30—30 kr.; Eibek Ferenc 40 kr.; Botlik Imre 1 frt; összesen 4 frt 30 kr. Schuk Lajos ur XII. sz. ívén: Boh, Walter, Dooskalik, Hergét János 20—20 kr.; Habler Rezső, Feszli Károly 50—50 kr.; Rottenbiller, Pehr 10—10 kr.; Fibogen, Kronos Antal 30—30 kr.; összesen 2 frt 75 kr. Schmidt Károly ur XIII. sz. ívén: Úresen érkezett vissza. König Károly ur XIV. sz. ívén: ifj. König Károly, Pacher E. Böhm Manó, Pataki Lucidus 1—1 frt; ifj. Gy. Ullman, Thurn Emil, Vasváry György 50 50 kr.; összesen 6 frt. Benzenleitner József XV. sz. ívén Udvari Ferenc, Sterobai István 1—1 frt; Dióvázt, Bencsett József 30—30 kr.; Hirczi Ferenc, Kobelrausch László, Beck Gyula Domján Izor, Keizer, Keil József 50—50 kr.; N. N. 10 kr.; Schabhl Hugó 20 kr.

Francia honpolgárság. A francia képviselőház minden zaj és vita nélkül fogadott el egy a senatusból visszakerült törvényjavaslattól, melyet Antonin Dubost terjesztett be a nemzetiségi kérdést illetőleg. E törvény mely rendkívül érdekes sokakra nézve, alappában és véglegesben módosítja a Franciaországban született idegenek társadalmi helyzetét; különösen a két alábbi pontja rendkívül fontos: 1) Franciaországban minden olyan született személy, a ki már maga is Franciaországban született, franciává lesz. — Minden Franciaországban született olyan személy, a ki ha nem is Franciaországban született idegentől származik, franciává lesz, ha nagykorúsága idején francia földön lakik, avagy ha e korban más nemzetiségűnek nem nyilvánítja magát.

Vegyes hírek. Dr. Tarcsay Gyula kaposvári kir. törvényszéki joggyakornok a szegszárdi törvénzkéz allegzőjök nevezetett ki, helyébe Sipos Kálmán joggyakornok nevezetett ki Mármaros-Szigetből. — Z a l a v á r m e g y e s e g é d t a n f e l g y ű l e j ö v é d r Gyalokay József bihari megyei arvaszéki ülnök nevezett ki. — Dr L e m b e r g e r Ármio ügyvéd eljegyezte Baján Berger Zsigmond hajótulajdonos leányát: Bertát. — V a d n a y Rudolf földbirtokos, Vadnay Andor országgy. képviselő atya meghalt Zánkán, 70-ik évében. — M o l l e r Miklós zalalövői körörszen nől vette Saska Dániel birtokos leányát Vilmat. — N a g y t ű z volt a muit hét szerdáján Szegszárd mellett a Leopold Sándor által bérelt ózsáki pusztán. Legett két nagy cselédház és két hosszu dohányraktár. A tűz által 27 család lett hajléktalan. — Digne Vince Sándor mohácsi lakos kocsijáról leugrás közben elől szerezte ellenül esett el, hogy a szenvedett zúzódásokban rövid idő alatt meghalt. — A D u n a g ö z h a j ó z á s i T á r s a s á g mohácsi ügynöksé-

gének személypénztárába június 26-án ismeretlen tettesek a jegykiadó ablakán át behatoltak és 168 frt 69 kr. ellopottak. — T a k o n y k ó r ó s lovat találtak Mohácsen Kolúta (Roskits) Márkónál, melynek tulajdonosa Petrovits Domján volt. A lovat azonnal loszurtták.

A természet örökös körforgása. mely soha sem szünetel, s a melynek az ember, valamint minden élő van alávetve, testünkben különösen tavaszkor észrevehető. Ki ne tapasztalta volna már sajátmagán, hogy ekkor jelentkeznek: a tagok lankadsága, kedvetlenség, vértelenség feje s mellre, szédülési rohamok, szivdobogás, fejfájás st. Ily esetekben nem tehetünk jobbat, mint ha a természetnek segítőkészünk azzal, hogy B r a n d t Rich. gyógyszerész svájci labdacseit használva, testünk kitisztítását eszközöljük s ez által komolyabb bajoknak előjét vesszük. Brandt Rich. gyógyszerész svájci labdacsai a gyógyszer-tárakban 70 kr. dobozonként mindig kaphatók. Minthogy Magyarországon a svájci labdacsekoknak sokféle hamisítványa létezik, mindenkit óvako-dásra intünk, a vigyázatlan vevő az okozandó bajt csakis önmagának tulajdoníthatja.

Ne csüggedjünk el. Igen sok ember kerül romlásba és veszedelembe, mert ha szomoró és szerencsétlen helyzetbe jutnak, eleséggednek és megadózik magukat sorsuknak. A kétségbeesés az állapota soha sem lép fel határozottabban, mint mikor idült és makacs betegségekben szenvedünk. Sok nehéz szenvedés és kín alkerülhető és sok drága élet megmenthető lett volna, ha a betegnek lett volna bitorságok magukat összeszedni és addig kitartni, keressni míg a helyes út és igazi szer a gyógyulásra megtaláltatott.

A következő sorok világosan bizonyítják, hogy még az utolsó pillanatban is mily gyakran lehetséges a szabadulás.

Két év előtt alólított gyomor, vase és máj-bajban szenvedtem és évről-két kétszer nagy fájdalom között árnyban fekvő beteg voltam. Az orvos, aki kezelte, nem tudott segíteni és végre bajomat kö-betegségnek nyilvánította. A nyomorúság ideje következettem remé; nem tudtam mihez fogjak, segélyt kerestem mindenütt, de hiába, míg végre az újságokban a vesebaj gyógyításáról olvastam és észrevettem, hogy ez ugyanazon betegség volt mint a milyen az enyém. A kétségbeesetthez hasonlóan kaptam Warner Safe Cura-ja csodálatos gyógyszerét és ebből 4 palack, valamint 4 palack Warner Safe Pill használata után teljesen meggyógyultam és most ismét előbbi teljes egészségemnek örvelek. Minden szenvedő embernek sürgősen ajánlom ez orvosszert.

Pchery, Schlan mellett, Chehország.
P r a z e k J á n o s vendégül.
Ara egy üvegnék 2 frt. Kapható Pécssett Göbel K. és ifj. Erreth János gyógyszer-tárában.

Gabona-árak.
Hivatatosan feljegyeztek Pécs szab. királyi város 1889. évi június hó 23-én tartott heti vásárán.

Buza	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kétszeres	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rozs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Árpa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zab	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bákköny	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Repce	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kukorica	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Szenc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Szalma	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. B. Cikke legközelebb megjelenik. A levélben írottakat nem fogjuk elfelejteni. Üdvözlét a várt viszontlátásig.

G. Ugyan mit gondolt? Hisz azt a furdót és a vele járó élvezeteket nálunk mindenki ismeri! Ily mégis valami új volna a leírásban! De új csak a reklám. Reklam-csinálás pedig nem vagyok hajlandó legkevesebb pedig az ön furdójának, és pedig nem azért, mert én e furdó igazgatójaként lapomat érdemtelenné moltozta, hanem mert hála Istennek az a furdóigazgatóba nem szorult az ingyen reklama. Ily akarcja a furdó jó híret terjesztene, ne sajátja az áldozatokat. Hova jutnak mi szegény vidéki lapok, ha mindenkinek ingyen szolgáltatnak tesznek, miiket meg senki sem párol? A n. é. közönség támogatásában bizva és arra várva épen eljutunk oda, a hol az ember — néplezen szólva — zabot legyezhet.

K. K. Szigetvár. Tudósítását köszönettel vesszük, s nagy örömmel szolgálunk, ha azokra állandóan számíthatnánk. Azt hisszük, hogy a szigetvári ügyeket jó volna szellőztetni lapunkban, mely ama vidéken eléggé elterjedt és olvasott. Ha ön is úgy akarja, a dolognak semmi sem állana utjában.

Felölts szerkesztő és laptulajdonos:

FEILER MIHALY.

HIRDETÉSEK.

Kocsmaház eladás.

A németbolyi uradalom eladja Vókány község határában és a trinitási vasútállomás mellett fekvő

kocsmaházat és melléképületeket

úgy **1313** □ öl területű b e l s ő - s é g e t írásbeli ajánlatok útján, melyekhez az ajánlott vételár 10 százaléka óvadékképp csatolandó.

Az ajánlatok f. évi **július hó 22. napjának déli 12 órájáig** a németbolyi uradalmi tisztartóssághoz küldendők be, hol is az eladási feltételek betekinthetők.

Németboly, 1889. évi július 4-én.

*Herczeg Montenuovo Alfred
németbolyi uradalmi
tisztartóssága.*

Három ház

külön, vagy együtt eladó.

Budai külvárosban Alsó puturlok utca 1. számú ház a szt. Ágoston templom közelében, melyben van az utcára 1 bolt, 1 szoba; 3 udvari szoba, 2 konyha, élezkamara, 1 műhely, 1 fészter, 1 disznó-ól, a fészter alatt elő-pince, a boltból bejárattal és 100 akóra való új pince egy vonalba, eladó.

Ára **3,000** frt.

Ugyanazon utcában 38. számú földszintes ház, melyben van 6 szoba, 2 konyha, 3 fűskamara, az utcára néző 2 szoba szatcóboltnak is alkalmazható. E ház 1880-ban újonnan épült és ádmentes 1892-ig, eladó.

Ára **2,000** frt.

Alsó puturlok utca 19. szám alatt egy félemeletes ház, melyben van: az emeleten 4 szoba és konyha, az udvar felől lévő konyha falában szivattyus kút, jó ivóvízzel, a melynek külön jó forrása a ház alatt keleti oldalról ered, nem pedig a vad árok felől, nem is egy minőségű víz sem a tettyei forrásvízzel; igen kellemes és egészséges vizet tart **nagybőségben** a **legnagyobb meglepésben** is. Alatta 2 szoba, 1 konyha, 1 kamara, az udvaron egy külön szoba, a felső udvaron 4 fűskamara, eladó.

Ára **3,000** frt.

A feltételek kedvezőek.

Értekezni lehet Alsó puturlok-utca 1-ső szám alatt

Hajdu György és neje

2757 közbirtokosaival.

8176. sz. 1889.

Árverési hirdetés.

Pécs sz. kir. város tek. tanácsának fenti sz. a. kelt határozata folytán ezennel közhírré teszem, miként a város tulajdonát képező erdőnek

gesztenye termése

f. évi október hó 1-től kezdve **hat évre**, évenkénti 171 forint bérösszeg kikiáltása mellett hivatalos helyiségben (Városház II. em. 33. ajtó) f. évi **július hó 17 ik napján délelőtt 10 órakor** tartandó nyilvános szóbeli árverezés és zárt ajánlati tárgyalás útján fog bérbeadni.

Felhivatnak az árverezni szándékozók, miként a kikiáltási ár 10 százaléknak megfelelő bánatpénzzel ellátandó zárt ajánlataikat legkésőbb f. évi **július hó 16 án délutáni 5 óráig** a polgármesteri hivatalnál nyújtsák be, avagy ily bánatpénzzel ellátva, a szóbeli árverésen jelenjenek meg.

A részletes feltételek nálam a délelőtti hivatalos órák alatt bármikor betekintheők.

Pécs, 1889. június hó 28-án.

Jilly Alajos

2772

városi tanácsos.

3160. sz.
1889.

2771

Árverési hirdetés.

A tek. városi tanács fenti sz. a. kelt határozata alapján ezennel közhírré teszem, miként az „**Atkozott olddal**“ nevű erdőrészben levő

városi homokkőbánya

f. é. november hó 1-től kezdve **három évre** 55 frt évi bér kikiáltása mellett hivatalos helyiségben (városház II. em. 33. ajtó) f. évi **július hó 8-ik napján délelőtt 10 órakor** tartandó nyilvános szóbeli árverés és zárt ajánlati versenytárgyalás útján fog bérbe adni.

Felhivatnak az árverezni szándékozók, miként a kikiáltási ár 10 százaléknak megfelelő bánatpénzzel ellátandó zárt ajánlataikat legkésőbb július hó 7 napján déli 12 óráig a polgármesteri hivatalnál nyújtsák be, avagy ily bánatpénzzel ellátva a szóbeli árverésen jelenjenek meg.

A részletes feltételek nálam a d. e. hivatalos órák alatt betekintheők.

Pécs, 1889. június hó 28-án.

JILLY ALAJOS,
városi tanácsos.

Árlejtési hirdetés.

A baranya-monostori róm. kath. hitközség egy két tanteremű iskolaházat szándékozik építeni, melyre a költségvetésben a következő összegek vannak előirányozva:

1. Kőművmunkára beleértve a napszámosokat is	1286 frt 38 kr,
2. Ács munkákra	355 „ — „
3. Asztalos és mészoló munkákra	967 „ 80 „
4. Lakatosmunkákra	295 „ 50 „
5. Üveges	110 „ — „
6. Gőlőncsér	212 „ — „
7. Kovács	60 „ — „
8. Épületanyagokra	2229 „ — „

összesen: **5515 frt 68 kr.**

Felhivatnak tehát a vállalkozni szándékozók, miszerint f. évi július hó 28-án Monostoron, az iskolaépületben délután 3 órára megjelenjenek, a hol nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, a melynél az egésze, avagy az egyes munkákra külön is tehető az ajánlatok.

Az iskola tervrajza, úgy a részletes költségvetések és feltételek alolirotnál bármikor betekintheők.

Kelt Monostoron, 1889. június 23-án tartott iskolaszéki gyűlésből.

FEKETE SÁNDOR plébános, iskolaszéki elnök.

Gazdáknak, malom- és géptulajdonosoknak fontos!

Műlakatosi műhelyemet egy **gépépítészeti és javító műhelylyel**

kibővíttem és elvállalom minden e szakbe vágó munkák legfontosabb kivételét u. m: gőzgépek, kazánok, mozdonyok, különösen utóbbiak tüzelő szerkezetének javítását vagy átalakítását, úgy mint bár mily géprészeknek helyreállítását szakértő kivitelben jutányos árak mellett.

Előirányzatokkal vagy árjegyzékekkel szívesen szolgálom mely tisztelettel

Kindl Ferencz,
Nepomuk-utca 33. sz.

2556

A sonlac-i apátág (Franciaország) Dom Magellone prior Főtisztelendő Benedekrendi atyái

fogvize, fogpora és fogpasztája.

2 aranyérem: Brüssel 1880. London 1884.

A legmagasabb kitüntetések. Feltaláltott az 1373-évi Boursaud Péter prio által.

A főtisztelendő benedekrendi atyák fogvizének használata napokint néhány cseppet vízbe

véve, megakadályozza és gyógyítja a fogak odvasságát melyeknek fehérséget kölcsönöz, a mennyiben a fogust erősti a teljesen egészségessé változtatja.

„Szolgálatot teszünk tehát olvasóinknak. midőn őket ezen régi és praktikus készítményekre figyelmeztjük melyek a legjobb gyógyszer és a fogfájás ellen egyedül óvszerit képezik.”

A ház megalapított 1807-ben. Vezérügynök:

SEGUN

106 & 106, rue Croix-de-Seguey Bordeaux.

Kapható minden nagyobb illatszerezésnél, gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

Főraktár Pécs, A L T és B Ö H M uraká

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.

Alakult 1858-ban.

A társaság alapítói:

Gróf Apponyi György	Deák Ferencz	Gróf Dessewffy Emil
Báró Eötvös József	Havas József	Báró Jósika Sámuel
Karátsonyi László	Gróf Károlyi György	Kiss Endre
Nádossy István	Báró Sennyey Pál	Somssich Pál
Gróf Széchen Antal	Szögyényi László	Urményi József
Gróf Zichy Ferencz	Gróf Zichy Henrik.	

A társaság jelenlegi kormányzó testülete.

A) Választmány:

<i>Gróf Károlyi Gyula, elnök</i>	<i>Gróf Csekonics Endre, alelnök</i>
<i>Gróf Andrássy Gyula</i>	<i>Giczey Samu</i>
<i>Báró Ambrózy Gyula</i>	<i>Hajós József</i>
<i>Bereznay István</i>	<i>Heinrich István</i>
<i>Büttö Kálmán</i>	<i>Hodossy Imre</i>
<i>Deutsch Sándor</i>	<i>Mendl István</i>
<i>Fuchs Rudolf</i>	<i>Gróf Nádasdy Ferencz</i>
	<i>Báró Nikolits Fédor</i>
	<i>Báró Radvánszky Géza</i>
	<i>Steiger Gyula</i>
	<i>Gróf Wenckheim Frigyes</i>
	<i>Gróf Zelénski Róbert</i>
	<i>Gróf Zichy Béla</i>

B) Igazgatóság:

Harkányi Frigyes	Lévay Henrik	Ormody Vilmos
Tornyai Schosberger Zsig.	Ullmann Károly Pal	Gróf Zichy Nándor.

C) Felügyelő-bizottság:

<i>Gróf Bátthyány Géza</i>	<i>Jekelfalussy Lajos</i>	<i>László Zsigmond</i>
<i>Gróf Szapáry Gyula</i>	<i>Szitányi Izidor</i>	

1. Teljesen befizetett részvényalaptőke	frt	3000,000 —
2. Társasági tartaléktőke	”	2.302,983.04
3. Tűz- és szállitmányi készpénz-dijtartalék	”	1.848.530,13
a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül		
4. Életbiztosítási díjtartalék	”	13.414,368-10
5. Árfolyamkülönbözeti tartalék	”	300,000 —
	frt	<u>20.865,881-27</u>
Tárczában levő díjváltók s díjkötelezvények	frt	<u>11.667.972-82</u>

A társaság elfogad biztosításokat:

- a) tűzkár ellen (ha villám által is okozva) épületekre, gyárakra, gépekre, gazdasági- és iparkészületekre, árukra, butorneműekre, marhaállományra stb.
- b) szállitmányi károk ellen, vizen, szárazon és vasuton
- c) jégkárok ellen teljes kártérítéssel, és
- d) az ember életére, halálesetekre fizetendő tőkék, kihazasítások, óvjáradékok stb.

A biztosítási díjak lehető jutányosak, s a fölmerülő károk a leggyorsabban és a legjutányosabban térítettek meg.

Alulírt főügynökség a biztosítási ügyre vonatkozó mindennemű felvilágosítást a legnagyobb készséggel ad és a nála beterjesztendő biztosítások felvetelére, átváltására, **egy helyben mint vidéken ajánlkozik és midőn ezt a nagy közönség szives figyelmébe ajánlja, egyuttal kéri, hogy bizalmával az általa képviselt egyetlen hazai intézethez forduljon.**

Feiler Mihály,

az „Első Magyar Ált. Bizt. Társaság Pécs és kerülete főügynöke.

Iroda-helyiség: Lyceum-utca 4-ik szám.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSI SÜGŰ

ÉRTESÍTŐ.

A „PÉCS” MELLÉKLAPJA.

III. SZÁM

MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

JULIUS 6-án.

A pécsi m. kir. állami főrealis- kola 1888/9 tanévi Értesítője.

Szerkesztette: *Dischka Győző, kir. főreáliskolai igazgató.*
Pécsent, Lyceumi könyvnyomda (Feiler Mihály) 1889.

Az iskolai év végén lehetetlen meg nem emlékeznünk a beküldött értesítőkről, melyek tükröként mutatják egy a tanuló ifjúság, mint a tanárok működésének és szorgalmának eredményét. Kit nem érdekelné a társadalmi és nemzeti életbe annyira fontos tényezőnek, az iskolának belső életébe egy pillantást vetni, azon műhelyébe, hol a nemzet jövő boldogulásának anyai reményre jogosító munkája fejlődik. Azt tartjuk, hogy a társadalom nagy mulasztást követne el, ha megszűnnék folytonos figyelemmel kísérni az iskolát, ha közönyös volna rá nézve: miként és mennyire jogosítják a jövő oszlopainak alakításában, hogyan izmosítják, edzik az anyagot s lehelnek belé erkölcsi és szellemi erőt, melylyel a jöhető viharokkal rendületlenül szembe szállani képes. S ha egy városnak, milyen a miénk s melyet jó szerencsére két középiskolával is megáldott, általában és figyelemmel kell kísérnie a nemzet erkölcsi és szellemi műhelyeinek működését: kétszeresen érdeklében áll szemét a kebelében lévő s rá nézve kiválóan fontos intézetekre irányítani.

Ez okból óhajtuk az irt ezimen városunk és lapunk olvasó közönségét főrealis-kolánk mostani képével megismertetni azon vonások alapján, melyeket az intézet derék igazgatója ez iskolai év végén az „Értesítőben” összeállított.

A 97 lapra terjedő „Értesítő” Dr Katona Lajosnak, az intézet derék, fiatal tanáranak értékes és szép tanulmánya nyitja meg: „Molière otthon és a társaságban” czímmel. A kik az elmúlt télen a főrealis-kolai tanárok rendeztek felolvasásokon jelen voltak, nálunk nélkül is tudják: mily kedvezően, tetszéssel fogadta közönségünk a tárgyában érdekes, kidolgozásában jeles értekezést s ha e helyen ismételve felhívjuk rá a tisztelt közönség figyelmét, hasznos és méltó dolgot vélünk cselekedni. A kép, melyet szerző a nagy költőről rajzol, természetesen, igaz vonásaival megéledt lelkünkben s csodálatra ragad bámulatos teltségei, küzdelmei és szenvedéseivel. Látjuk az embert, kit a belső, láthatatlan erő lankadatlanul hajt maga választotta pályáján, látjuk a mint fáradhatatlanul gyűjti az anyagot isteni munkájához: hogy megismertessen magunk-magunkkal: előtűnik folyik le végzetes tévedéseinek sora s lelkünk szeretettel és fájdalommal telik meg. Érezvén az isteni láng melegét, mely kebelében lobog s látván: mily mohón emesztí föl porsótörőt. A cím eléggé mutatja, hogy szerző nem akart egy feleltünk szédítő magasságban álló, nektárral s ambroziával élő eszményi alakot állítani élénk, hanem oly vonásokat keresett képéhez, melyek az embert mutatják a maga egészében, úgy a mint a társaságban és családja körében élt és mozgott. Emitt a vándor komédiások fáradsággal, nyomorral küzdődő, de azért vidám csoportjában, déváj mulatságok közepette, amott csendes szemlélként a társadalom tipikus alakjainak tanulmányozásába merülve jelenik meg előttünk. Most bizalmas, vig kedvű baráti körben, majd az udvar fényes, feszes előkelő társaságában tűnik föl: lesvén az emberek mulatóit, nevetséges és szánalmas fonákosságait. S ő, ki oly

kacagató módon tud élénk varázsolni bizonyos jellemeket, a ki oly biztos kézzel és ítéllettel vezeti hőseit a megérdemlett révba, magát sem tudja megóvni a megaláztatás és gúny marta sebek elől: ott hordja lelkében a keserű csalódás fájdalmas töviseit, a tévedések rajta is meghoszulják magukat. Látja, hogy mind ennek más-ként kellene lenni, de nem szabadulhat a saját szenvedélye és szenvedélye tárgya szötték háóból. Ismételve igaz marad rajta is: „Férfi sorsa a nő” és „Gyarlóság: ember a neved!” Megindulva látjuk, miként közel a vég, mint küzködik az Isteni szikra, igyekezve győzelmet aratni a megrongált test gyengeségével is s miként bukik el nemes harcában, könnybe lábbaszva a jók és nemesek szeméit. Vajjon elég-e ezért a késő kor elismerése és tisztelete, mely oly mértékben jutott osztályrészül, mint a halandók közül nagyon kevésnek?

Szerző a tárgy és igazság megkövetelte kritikával válogatja meg adatait s egyformán ovakodik az émelvítő istenítés, valamint a sárbarántás szélsőségeitől. Szívesen elismervén eddigi sikereit, szívünköl óhajtuk neki: ad multos annos! azon reményben, hogy ifjúságunk nevelő oktatásában s a szorosan vett tudományos működés terén, alkotó erejének még több bizonyítékával fogunk találkozni.

Az „Értesítő” többi része szorosan az iskola életének képét tükrözi vissza. Kegyelettel emlékezik boldogult közoktatásügyi miniszterünk Trefort Agoston elhunytáról, kinek a realis-kolák fejlesztésében elvülhetlen érdemet méltányolja.

Örömmel értesülünk arról, hogy az év elején az intézetbe felvett tanulók száma a múlt évihez képest 36-tal szaporodott, 352-re emelkedvén s így a vidék összes ilyenmű intézetei közt e tekintetben első helyen áll. Az alsóbb osztályok oly népesek, hogy az első és második melletti párhuzamos tanfolyamok vannak s jövőre már a harmadik ilyenmű osztály is megnyílik.

Számot ad az Értesítő továbbá az intézet tanárainak társadalmi és irodalmi téren kifejtett működéséről, a mi igazolja, hogy az intézet ily irányban is fontos tényezőként szerepel s még mindig emelkedőben van hivatása útján.

A közölt állandó tanmenet teljes képet nyújt az intézetben feldolgozott tudomány, illetőleg ismeretanyagról s teljes mértékben megérdemli az érdeklődők figyelmét.

Az intézet kebelében működő egyesületek közt első helyen áll a segítő egyesület, melynek 107 rendes (fizető) tagja volt s mely hivatásnak áldásosan felel meg: jótékonyágát gyakorolván a legényebb sorsu tanulókkal. Az egyesület tiszta vagyona készpénzben és sorsjegyekben jelenleg 1470 forint 50 kr.

Az „Eötvös-önképzőkör” módot és alkalmat nyújt az ifjúságnak, hogy tanulmányait és képességeit önálló működésben is felmutathassa s 161 tagjával szintén számot tesz az intézet belső életében. Vagyona a 305 kötetből álló egyesületi könyvtáron kívül, 47 forint 56 kr készpénzben.

Részletesen felsorolja az Értesítő a könyv- és szertárak gyarapodását. A könyvtár 1520 műből áll (1940 kötet- és 2936 füzet), melynek teljes értéke 6345 forint 19 kr. Az ifjúsági könyvtárban 890 mű van (805 kötet) 1568 forint 99 kr értékkel. Az intézet összes könyv- és szertárainak s butorzatának teljes értéke 30143 forint 57

kr. tesz ki. Meg kell e helyen említenünk csepreghi Schapringner J. ur azon nemes és dicsőretre nem szoruló tettét, hogy az intézetet közel 600 forint értékű könyvadományban részesítette.

A közölt érdekes statisztikai kimutatásokból úgy a tanuló ifjúság, mint a tanári kar működésére élénk világot vető következő adatokat vesszük ki: Az év végén osztályozott 328 tanuló közül 259 érte el a teljes sikert, míg 32 javító vizsgálatra utasított. A két vagy több tárgyból bukott, tehát feltétlenül ismétlésre utasított tanulók száma 37-et tesz ki, azaz 11-3%-ot, a mi igen kedvező eredmény különösen, ha az ismerett szigorú mérték alkalmazását is tekintetbe vesszük, mely az intézet reputatiója, de az ifjúság érdekében is első rendű fontossággal bír.

Az összes érdemjegyek középértéke: 2-12, a mi jónak felel meg s tiszta képet mutat az elért sikerről. Ez adat megbízhatóságát szépen igazolja az a körülmény, hogy akár az egyes osztályok tanulmányi eredményeinek, akár az egyes tárgyakból kapott érdemjegyeknek középértékét vesszük a számítási alapjául: ugyanezt az eredményt nyerjük.

A magaviseletről készült táblázat az intézet erkölcsi állapotát szintén kedvezőnek bizonyítja s az eredmény általában jó, úgy, hogy a tisztelt szülőknék teljes biztosítékul szolgál az intézet az ifjúság erkölcsi fejlesztése tekintetében is.

A június 1-én megtartott érettségi vizsgálat szintén jó középértékűt mutat föl s a jelentkezett 8 tanuló mindegyike sikerrel állotta meg helyét.

Végül az igazgató a jövő évre vonatkozó értesítésben a beiratosoknál szükséges tudnivalókat közli, melyre külön is felhívjuk az érdekllett szülők figyelmét.

Az „Értesítő” csinos és pontos kiállítására vonatkozólag meg kell jegyeznünk, hogy azért az igazgató teljes megelégedését nyilvánítja ki a lyceumi nyomda vezetője előtt.

Néhány szó az iskolai vizsgálatokról és a gyermekek szellemi tehetségeinek vizsgálatáról.

A tanévnek vége. Az iskolai vizsgák is elmultak. Tanító és tanítvány könnyebbülten lélekzenek föl. Elérkezett a nyugalom ideje. Tíz hónapi munka fáradsalmait készülnek kinyugodni, hogy a szünet végével ismét új erővel kezdhesenek a testet és lelkét egyaránt terhelő munkához. Joguk van hozzá; kell, hogy a munkát a kellő nyugalom váltassa föl, tehát élvezzék a szabadság napjait varattalan. Adják vissza a jó szülők gyermekeiknek kedvelt játékaikat és örvendjenek gyermekeik testi gyarapodásán.

A szülők legnagyobb része derült arccal távozott a vizsgálatokról; a megelégedettség kedves vonásai arra engednek következtetni, hogy öröm lakik szívökben. Hogyne? Hisz a mult örömmel végződött és a jövő reményvel teli! A szülők kisebb része pedig az ellenkezőt érzi, tehát szenved. Hogy is ne? Hiszen nekik a mult keserű gyümölcsököt nevelt és a jövő nem kecsgetti őket. Szeretnék őket vizsgáltatni és megtalálni számunkra azt az irt, mely sajgó sebek fájdalmát csillapítani tudná; szeretnék meggyőzni őket valaminépen az iránt, hogy van még szilárd okuk reménykedni gyermekek jövőjét illetőleg.

De a tények beszélnek, és a tapasztalat nem szokott csalni! Virágból lesz a gyümölcs! Kis apró gyermekekről lévén szó, a kik cselekvéseiknek nem tudnak helyes irányt adni, mint tétélezhetőt tehát főlről, hogy még valaha olyan embereké fognak válni, mint azt azok a jó szülők szeretnék? És az a vizsga? Nem győzte-e meg eléggé őket, hogy a tanév rejúkj nézve sikertelen múlt el, s nincs-e elég okuk a jövőben is hasonló eredményre számítani?

Mondjuk ki az igazat és ne haznyuk az egyik félnek örömevel szemben a másikat bánkodni. Győzzük meg őket, hogy egyik fél nézete sem teljesen megbízhatóan helyes, mert itéletük alapja gyermekek szellemi tehetségeit illetőleg nem mindig helyes; főleg akkor nem, ha meggyőződésüket kizárólag vagy legnagyobb részben az iskolai vizsgálatok eredménye képezi. Sajnos, de való, hogy sokan azt hiszik, hogy a vizsga az a mérleg, a mely megmutatja, minő szellemi képességei vannak egyik-másik gyermeknek; pedig a vizsga erre épen nem alkalmas és nem is való, mert a vizsga csak annak mértékének mondható, hogy a tanuló a lefolyt tanévben minő mennyiségű és minőségű ismeretre és ügyességre tettek szert. Ezen ismeretek és ügyességek hazmatát végig hallgatva és tekintve, alig lehet rámutatni arra, hogy mi és mennyi az eredeti tehetség kifolyása és hogy mi és mennyi inkább a tanult reprodukálása vagy alkalmazása. A gyermekek ilyenkor feszes, exaltált helyzetben vannak és tehetségeik is többnyire erősebb vagy gyengébb fényben tűnnek föl. Épen a legjobb tehetségük szoktak kudarcot vallani, a mi könnyen megmagyarázható. A nagyobb tehetségű gyermekek izgékonyabbak, vérők a szokatlan és különösen ünnepléses helyzetben hevesen hullámlanak és a test nyugtalansága zavarólag hat a lélekre is. Más oldalról tekintve, a tudatlan léleket nem ismer, mert gyengéjét és tudatlanságát nem érzi és épen ezért könnyen áll elének a jobb tehetség színével. Tökéletesség tudata tölti el fejtét és az ennek megfelelő érzelm szívét. Feleletei merészek és ez teszük!

Bátran lehet tehát állítani, hogy tehetségek vizsgálatára a szokásos iskolai vizsgák alkalmatlanok és hogy sok esetben alig mutatnak mást, mint hogy a vizsgálandó gyermek, vagy a vizsgáló tanító bir-e jobj emlékezőtehetséggel.

Mint hogy a tehetségeknk ily módon való megfigyelése elcsik, az a kérdés áll elő, hogy hát melyik lenne az a mód, a mely elég alkalmas lenne célunk elérésére; vagyis tisztába kellene jönnünk azzal, hogy ha nem az ismeretek terjedelmét és minőségét tekintjük, hát miben is álljon megfigyelésünk?

Tekintsünk el nagyjában a gyermekek reprodukált dolgaitól; kutasuk a produkáltakat és következzünk otvason azokra a szellemi tehetségekre, a melyek már csiráikban is ilyen vagy amolyan észre, érzelmre, vágyra stb. re engednek következtetni. Legyen tehát megfigyelésünk tere maga a gyermeki lélek.

A gyermeki lélek! Mily tengernyi nagy e tér és mily tömkeleg tüneményeinek sokféleségében! A tájékozás és a helyes irány megtartása nemcsak hogy nehezének tetszik, de valóban is nehéz. A tehetségek főbb vonásaikban ugyan egy és ugyanazon természetűek és jóllehet fejlődésükben is ugyanazon törvényeknek hódolnak; mégis jelentéskükben és fokozatos előhaladottságukban már az egykorú növendékeknel is igen nagy mértékben különböznek egymástól.

Jogtalan volna a későbbi éveken mutatkozó gyengéseket teljesen a nevelésnek tulajdonítani, vagy a kiváló előnyöket kizárólag a nevelés alkalmazásából kimagyarázni. Már maga a természet nem egyenlő alaptételességekkel áldja meg a gyermekeket, és épen ezért a nevelés legnagyobb és legkényesebb oldala az individuális okosrú figyelembe vétele. Könnyebb általános törvényeket és eljárásí módokat megállapítani, mint egyes határozott esetekben a törvénynek szükséges módozatát megadni; pedig ez rendkívül fontos, mert tán semmi sem oly káros, mint a gyermekeknek egy és ugyanazon mód szerint való nevelése. A z egy éni nevelés föltételezi tehát a gyermeki lélek speciális tulajdonainak teljes és biztos ismeretét. Ezen speciális tulajdonok kipuhatólása igen nehéz és ezt még inkább elismerjük, ha tekintetbe vesszük, hogy annak a ki ezt tenni akarja, vagy a ki ennek gyakorlására hivatva van, mondhatók alapos pszichológiai ismerettel és rendíthetlen nyu-

galommal bíró egyéneknek kell lennie; s mégis az ilyen embernek is sokszor nagyon nehéz és sokszor lehetetlen lesz határozott és teljes itéletet mondani egyes gyermekek képességei fölött. Mily óriási ismeret, gyakorlatosság kell ahhoz, hogy az ember a gyermek csevegéséből, apró dolgaiból ismerje fel a lángózt, mely egykor nagyokat fog művelni, és tévedéseiben, hibáiban szellemi tehetségeinek előnyeit lássa kidomborolni! „Gyermekeket ismerni — mondja Rousseau Emiljében — nehéz. Egy pillanatban kedvetek tartaná mondani, hogy lángósz; a következőben pedig, hogy buta. Talán tövedtek mindkét esetben. Ó gyermek! Igen gyakran a tehetségeket későn ismerjük föl, mert vagy nem a helyes mértéket alkalmazzuk, vagy befolyásolni engedjük magunkat valami által, vagy a látszat által hagyjuk megcsalni magunkat, pl. ha hiszünk a gyermek egy-egy szép kifejezőmódjának vagy föltűnő gondolatának. — Ezért mondják sokszor a szülők a kedvezőtlen eredményre: „pedig olyan okos gyermek! Magtörtéink számtalanszor, hogy az a gyermek, a kitől a legtöbbet és legjobbbat vártuk, az a későbbi időkben gyenge eszű, tehetségű embernek bizonyul; és ellenkezőleg azt, a kit butának, ügyefogyottnak bélyegeztünk, a közönséges életben mint derék, becsületes, jóra való embert fogjuk viszontlátni. Azért az okos és tapintatos nevelő itéleteiben mindenkor ovatos és némileg tartózkodó is fog lenni, és nem fog a külsőre vagy tán egy órai kérdésre támaszkodva itéletet mondani, és nem egy könnyen fogja rástüni a gyermeke, hogy lángósz vagy buta!

Mint hogy a szóban levő tárgy oly sok nehézséggel jár, kívánatos lenne a dolgot oly módon megvilágítani, hogy látnák: mire is kell tekintettel lennünk, hogy némileg biztos lehessen meghatározásunk és mint eszközöljük a tehetségek vizsgálatát?

Tudvalevő dolog, hogy a lélek jelenségei általában minden egyes személynél ugyanazok. Mindenkinék vannak érzetei, képzetei, fogalmai, érzelmei, vágyai. Azonban nem szabad megfeledkezünk arról, hogy a lelki jelenségek eme főcsoportjainak megnevezésével még nem írunk le teljesen a lelki működéseket, mert ha pl. az érzelmeiket bonckés alá vesszük, akkor látni fogjuk, hogy vannak általános érzelmeik, mint a munka, megerőtletés, kimerülés, üdülés, unalom, vidámság, remény, aggdóság stb. érzelmeit; vannak különös érzelmeik, melyeknek hatalmas országát részben a szellemi élelele (intellektuális, esztetikai, morális és vallásos érzelmeik) képezik; végre az érzelmeik birodalmába tartozik még a hangulat, kedély (dearitás, komolyság, indulatosság, szenvedély, boldogság stb.). Mindezekből látható, hogy a lélek nyilvánulása igen sokféleképp történik és mégis e sokféleségök mellett is arról nem szabad megfeledkezünk, hogy a számos variációkban mutatkozó lelki tehetségek sincsenek meg egyenlő nagy mértékben minden egyes individuumban. Valamely gyermek bizonyos tekintetben lehet gyenge, míg más oldalról nézve kitünőnek fogjuk találni. Nagyon is sokszor magasztalunk vagy megvetünk gyermekeket egyetlen kiválóan jó, vagy egyetlen rossz tulajdonságért, és könnyelműen megfeledezzünk egyéb kiváltságokról, előnyükről, vagy selejtességukről. Azért jó megjegyezni, hogy soha se ítéljünk általánosan egyetlen egy tehetség után, sőt még a tehetség különféle tulajdonságaira is figyelniünk kell, mert pl. a reprodukálásnál nem csak a fölfogás könnyü volta, hanem a megtartás erőssége, a visszaidzés gyorsasága, hűsége és eleven volta is számításba kell hogy jöjjen. Így tűnik ki csak, mely oldalról nézve gyenge vagy erős a gyermek szellemi ereje.

Fontos dolog magat a tantárgyat is figyelembe venni, hogy meg tudhassuk, mi iránt érez a gyermek különös hajlamot. A középszerű tehetségnek mindegy: bármint tanul; de a magasabb szellemi tehetségű gyermeknek már maga a természet írta elő útját, a melyon sok esetben önmaga is biztosan tudna haladni Ha valamely gyermeknek netán nincs érzése a számok vagy nevek iránt, abból még nem következik, hogy teljesen meddő ember lesz; lehet belőle azért egykor hírneves zenész, költő vagy szobrász, stb. Mily sok kiváló rendeltetésű ember hal meg ismeretlen és mily sok gyakorlati és marad kiaknázatlan! Miért? Mert más működési tere erőszakolják, mint a mire hivatva van, vagy nem ismerik fel ideje korán genialitását.

A gyermek szellemes megjegyzései, természetes elvensége, naivsága stb. nem egy esetben

bir bennünket könnyelmű és elsieltett itéletre. Pedig beszédesség s meglepő megjegyzés sokszor a gyengesség kifolyása is lehet, mert maga a gyermek nem érezvén gyönggőt, képzeldő és önmagát tökéletesnek tartván cseveg mindenről. S amit mi naivságnak nevezünk, az a legvastagabb egygyűsűs is lehet. Nem elég bizonyíték-e az, hogy sokszor diésőrv szavainkat bámúló arc-csal hallgatja végig és körülnéz, vajon nem más valakinek mondjuk e azokat. Innen van az, hogy oly gyermekeket, akit 3-4 éves korában kedves naivságért szeretünk, 9. vagy 10. évében majdnem megvetőleg intünk hallgatásra. Ezzel ellentétben nem lehet épen aggasztó dolog, ha a gyermek kevés beszédű és nem éjt csodálkozásba bennünket nagyszerű megjegyzésekkel. Ne kívánjuk ezt a kellő idő előtt. A legjobb és legtar-tóssabb gyümölcsök érési ideje sem a kor nyár! A kor a erőttség, természet ellenségnél fogva is, nem mindenkor biztos jele a szellemi erőkjóságának!

Az évzáró vizsgálatok a pécsi izr. iskolában f. évi június hó 23-tól 31-ig tartattak. A felmatutató eredményeivel bizvást megelőzhetik úgy a közönség, mint az iskolai előljáróság, mert örömmel konstatálhatjuk, hogy az iskola az előbe tűzött feladatot fényesen megoldotta. A vizsgálatok a közönség lakandni nem tudó figyelem mellett egy teljes hetet vetek igénybe és Salamon József tanfelügyelő, valamint Grünhut Ignácz, dr. Goldberger Ign., dr. Kauerer Jenő, dr. Fürst Győző, Spitzer Sándor, dr. Löwy Lipót, dr. Krausz Jenő iskolaszéki tagok elnökléte alatt nyertek lefolyást. — Az iskolaévet Grünhut Ignácz, mint az iskolaszéknek elnöke, a tanítókhöz intézett buzdító beszéddel zárta be s kiosztotta a szorgalmas és jó magaviseletű növendékek közt az egyesek és hitközségtől nyujtott könyveket és ösztöndíjakat. Az iskolát ez évben látogatta 259 helybeli és 60 vidéki tanuló, hitoktatásban részesült ezen felül 310 növendék. A rendes iskolai tantárgyakon kívül az idén a kézimunka tanításra is kiváló gond fordított s a kiállított munkák, melyek egész látlatot képeztek s az osztályok fokozatos haladását szemléltették, diésőrv tanúságot tettek a kirendelt tanítóknak (Kauerer Gizella, Wessel Sároka, a. ok és Sasvári Béla) buzgó működéséről. Nem mulaszthatjuk el ezuttal a szakavatottsággal kiadott értesítéskből legalább azon adat közölni, mely az iskola ez évi számadásáról szól. A hitközség ez intézménye ez évben 10.981 frt 59 kbra került, melynek ellenében különböző címeken befolyt 4790 frt 38 kr s így a hitközség 6191 frt 21 kr segélyben részesítette tanintézetét. Nagy áldozat — de méltó ama célra, melynek szolgálatában ez iskola áll s minden hitközségnek követendő példánul szolgálhat.

Öngyilkos tanító. Schladt Henrik nagy-székellyi tanító (Tolnavm.) június 26-án halálékon lőtte magát.

Felelős szerkesztő FEILER MIHÁLY.

HIRDETÉSEK

• • Egy jó könyv. • •

..... A küldött könyv útmutatásai ugyan rövidék és velősek, de mintha csak a gyakorlati használatra termettek volna; nekem és családomnak a legkülönbözőbb betegségi esetekben igen kiváló szolgálatokat tettek! Így is hasonlóképpen hangoznak a köszönőiratok, melyeket Richter kiadó-intézete „A Betegbarát” című, rajzokkal ellátott könyv elküldéséért majdnem naponként kap. Mint az ahoz nyomtatott s a szerencsésen meggyógyítottaktól származó értesítések tanúsítják, az abban foglalt tanácsok követele által még oly betegek is gyógyulást nyertek, a kik már minden remény feladtak. E könyv, melyben hosszú évek tapasztalatainak eredményei vannak letve, megérdemli a legkomolyabb figyelemmellett minden beteg részéről, bármilyen bajban is szenvedjen. Ki e bocsos könyvet megszerezni óhajtja, az írja egyszerűen egy levelező lapra magyar nyelven „Egy betegbarátot” és pontos címet s címzeze a levelező lapot Richter kiadó-intézetbe — Lipcsében. A megküldés ingyen történik. •

Verfälschte schwarze Seide. Man verbringe ein Musterchen des Stoffes, von dem man kaufen will und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Edle rein gefärbte Seide kräufelt sofort zusammen, verliert bald und hinterläßt wenig Asche von ganz hellbrauner Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speidig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schußfäden“ weiter (wenn sehr mit Karbostoff erdumert) und hinterläßt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegenlicht zur edlen Seide nicht kräufelt, sondern krümmt. Zerbricht man die Asche der edlen Seide, so zerfällt sie, die der verfälschten nicht. Das Seidenfabrik-Depot von **G. Henneberg** (R. u. K. Hofliefer.) Zürich, verfertigt gern Muster von seinen edlen Seidenstoffen an Jedermann und liefert einzelne Naben und ganze Stücke porto- und zollfrei ins Haus.

„THE GRESHAM“
életbiztosító-társaság Londonban.

Ausztriai fiók: Bécs, Giebellstrasse 1. szám, a társaság saját házában.

Magyarországi fiók: Budapest, Ferenc József-tér 5 és 6. szám, a társaság saját házában.

A társaság vagyona 1888. június 30-án frk 102,846,222 47
 Évi bevétel biztosítások és kamatból 1888
 június 30-án frk 19,161,298 73
 Kifizetések biztosítási és járadéki szerző-
 dések és visszavásárlók stb. után a
 társaság fenntállása óta (818.) frk 205,158,040 —
 A legutóbbi tizenkét hónapi üzleti idő-
 alatt a társaságnál frk 50,9 1.150 —
 értékig nyújtattak be ajánlatok, miáltal
 a tiszta nettó fennállása óta benyújtott
 ajánlatok összértéke frk 1561,757,690 —
 értékre megy. — Tervezetek és minden közlelbi fel-
 világosítások az osztrák-magyar birodalom minden na-
 gyobb városában az ügynök urak és a magyar és
 osztrák fiókok által adatnak.

7651/889. **Arverési hirdetmény.** 2769

A pécsi kir. törvényszék mint telek-
 könyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Bencze**
Anna és Fülöp Anna végrehajthatónak

Pap János és neje Vokó Anna

végrehajtást szenvedő elleni 49 frt 40 kr töké-
 vetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a
 sásdi kir. járásbíró-ág területén lévő, a vekényi
 17. sz. tjkben felvett 25. sz. sz. 31. számú
 házi udvar és kertnek nemcsak végrehajtást zen-
 vedettekkel illető $\frac{3}{5}$ részére, hanem társtulajdo-
 nosokat illető rész is, vagyis az egészre a végreh.
 törv. 156. §-ának d) pontja alapján 274 frt
 becsárban, továbbá az ugyanazon tjkben fog-
 lalt $\frac{1}{4}$ teleknek Pap János és neje Vokó
 Annát illető $\frac{3}{5}$ részére 665 forintban ezennel
 megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy
 a fentebb megjelölt ingatlan 1889. évi augusztus
 hó 6-ik napján d. e. 10 órakor a Vekényi köz-
 seg házában megtartandó nyilvános árverésen
 a megállapított kiküldési áron alól is eladatni
 fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az in-
 gatlanok becsárának $10\frac{0}{100}$ -át, vagyis 27 frt 40 kr,
 66 frt 30 kr középszenben, vagy az 1881. LX. t. c.
 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az
 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. e. kelt
 igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kije-
 lölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött ke-
 zésre letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a
 értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előle-
 ges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-
 vényt átszolgáltatni.

Kelt Pécsen, 1889. évi május hó 16. napján,
 a pécsi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Lukrits István. kir. törvénzéki bíró.

Kittüntetve
 Csabán
 Szegeden
 Pécsen

Lederer Manó

Arany ekl.
 Emlék érem
 Arany érem

kárpitos és diszítő
 Pécs, Király-utca 21. sz.

Elvállal minden szakmába vágó mun-
 kákat a legújabb, legdiszesebb, minden kö-
 vetelményeknek megfelelő kivitelben; ajánlja

kész kárpitos-munkáit

u. m. garnitúrák, pamlagok, nyugvóágyak,
ágyaszékeit,
 melyek nappal kényelmes karszékek, éjjel
 pedig vendégágyak használhatók.

Ablak decoratiók a legújabb minták
 után izlésesen készíttetnek.

Mindennemű ágy betétek, ruganyval,
 (lőszőr) afrique-kal jutányosan kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és lelki-
 ismeretesen eszközöltetnek.

Butor-szövet minták kívánatra
 ingyen és bérmentve.

Javitások, átalakítások jutányos
 ár mellett elfogadtatnak.

Képviselőtek fa- és vasbutorokban.

Borszéki savanyu viz.
Az ásványvizek királya!

A legjobb orvosi tekintélyek által Eu-
 ropa legjobb és legzúsavdúsabb ásvány-
 és borviznek van elismerve.

Pécsen egyedüli lerakat
Berecz Károly urnál,
 a hol, valamint minden vendéglőben foly-
 ton friss töltésben kaphatók.

Árak:
 1 palack $1\frac{1}{2}$ liter 22 kr.
 1 " 1 " 18 "
 1 " $\frac{1}{2}$ " 14 "
 Az üres üvegek vissza vétetnek.

2731 **Borszéki kutkezelőség.**

Valódi

gyógyászati Malaga-Sekt

a klosterneuburgi cs. k. vegyikisérő állomás ve-
 gyelemzése szerint

Igen jó valódi malaga
 mint kitünő erősítő szer ajánlható **gyengélkedők-
 nek, betegeknek, labaddozóknak, gyermekeknek.**
 stb. vérszegénység és gyomor bajok ellen kitünő
 hatással bír. $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ eredeti üvegekben és

VINADOR

SPANYOL BORNAGY KERESKEDÉSNEK.
 Bécsben, Hamburgban,
 törvényesen bejegyzett véglegve alatt.

Eredeti áron 2.50 és 1.30 frt. **Gyógyászati Malaga természetes Carte blanche**
 $\frac{1}{4}$ palack 2 frt. — $\frac{1}{2}$ palack 1.10 frt.

Továbbá különféle kitünő külföldi borok ere-
 deti palackokban és eredeti áron pohár számra
 is kapható Pécsen **Szalasi Alajos** urnál „**Európa**
kávéházában.“ továbbá **Benczenlechner Sándor**
 és **Muhr Henrik** cukrászdájában.

Kérjük figyelemmel lenni a „**Vinador**“
 jegyre, valamint a törvényes védjegyre, mert csak
 így lehet a feltétlen valódiságról és jósággról
 kezkeskedni.

A „PÉCS“ KISHIRDETÉSEI.
 Minden szó egyszeri belkutatása 2 kr.

Kiadandó

egy három szobából álló csinos utcai lakás min-
 den hozzá tartozó mellékhelyiségekkel. — Bőveb-
 bet a kiadó hivatalban.

Mell és gyomor betegeknek
 nincs hatásosabb gyógyszer, de nincs
 egészségesebb ital sem, mint a világhírt

pilseni sör
 a pilseni polgári sörfőzdéből. 2627

Szódavíz

és pezsgő limonádék (citrom, narancs
 és málna szörppel) a legegészségesebb
 és legolcsóbb hűsítő italoknak ajál-
 tatnak.

BUTOROK CSUMAGOLÁS
 nélkül szállítása

EXPEDITION VON MÖBELN
 ohne Emballage

BUTORRAKTÁR MÖBEL LAGER
 und
TISCHLEREI
 mit Dampftrieb

és gőzerővel berendezett
ASZTALOSÜZLET

APFALDERER & CO.

Első pécsi temetkezési intézet „Kegyelet“
 Ó-posta-utca 22-dik szám,
elvállalja a temetkezések rendezését
 a tulajdonát képező, francia minta szerint épített díszes lómentes üveg- és
 nyitott halottas kocsijaiban, itt helyben és világra, olcsó és legszebb kivitelben.

Disztes ravatalozások föllállítását minden osztályhoz.
 A halottas szállítását minden irányban Raktár érc- és fakoporsókból, szem-
 fedők, sírkoszorúk, férfi és női halottas ruhákból. A pontos kivitelért az inté-
 zet alulírott tulajdonosai kezkeskednek:

Hoffmann Károly, Edhoffer Ferencz, Hartl Ferencz, Szigriszt
János, Kindl Ferencz, Lauber Rezső.

2052 **GINDL ALAJOS,** rendező

A legolcsóbb és legjobb bevásárlási forrás
TICHO FÜLÖP
 áruháza Brünben,
 Krautmarkt 21 és Rathhausgasse 17.

Női ruha kelmék
 A legujabbak és legegységesebbek, tavaszi és nyári időnyre 100 ctmr. széles
 l ruha = 10 Mtr 4.50

Női ruhaszövetek
 A legujabbak és legizlésebbek a tavaszi és nyári időnyre.
 Egy ruha 14 m. 5.60 frt

Rumburgi Oxford
 (jó mosó)
 legszebb mintákban
 l vég 30 rőf 4.50
 Legjobb minőségű 6.50

Francia satin
 női ruhákhoz (valódi szilkó) (jó állás) a legujabb minták szerint. Első minőségűből 1 ruha 10 m. 4.50 frt. Második minőségű (egy ruha 10 méter) 3.50 frt

RUMBURGI kék vászon
 3/4 széles, különösen jó férfi-fehéreműnek
 l vég 30 rőf 6.50

Házi vászon
 legjobb minőségű teljes 30 rőfös
 l vég 4/4 . . . 4.50
 l . . . 3/4 . . . 5.50

CHIFFON,
 igen jó minőségű, kitűnő férfi, női és gyermek fehérneműnek, 90 ctmr. széles
 l vég 30 rőf á 4.50, 5.50, 6.50, 7.50

NOI INGEK
 jó chiffonból vagy vászonból, széles csipkével lisztelve, teljes nagyságban.
 6 drb . . . 3.75

Egy Jute függöny
 török mintával, teljes hosszúságban
 Első minőségű 3.50
 Második . . . 2.50

Egy Jute Garnitúra
 All 2 ágyszerítéssel és 1 asztalterítéssel, teljes hosszúságban, legszebb kivitelben
 3.50, Ripszből 4.50

MARADEK futó szőnyeg
 10 mtr. hosszú
 a r ő s m i n ő s é g ű 3 frt 50 kr.

Tiszta gyapot beige
 minden sima színben, vagy csikos is, 100 cm széles. Egy ruha 10 méter 7.50 frt.

Ujdonságok nyári mosó-szövetekben
 férfi öltönyökre (szintartós) sima, csikos és kockázott:
 Egy teljes férfi öltöny — kamarn 6.40 mtr. 3 frt
 Egy teljes férfi öltöny — vászon 6.40 " 4 frt
 Egy teljes férfi öltöny — legjobb vászonból 5 frt
 Minták ingyen és bérmentve. — Szétküldés utánvevett!

H Első m. kir. osztr.-magy. kiz. szab.
omlokozat-festék gyár
 Carl Kronsteiner
 WIEN, III., Hauptstrasse 120.
 Az arany éremmel kitüntetve, a főhercegi és hercegi uradlímak, a cs. katonai kezelési hivatalok, összes vasut-, ipar és bányatársulatok, a legtöbb építő társulatok, építési vállalkozók, építések, valamint sok gyár és épülettulajdonosok szállítójá. E festékeket az épületek festésére használják, 36 különböző mintákban kapható, 16 krtól fölfele, mézben oldva, az olajfestékekhez teljesen hasonló. — Mintaanyagok és hisználattal utasítás ingyen és bérmentve.
 Szétküldés a világ minden irányában.

Vidéki megrendelések mellett legfontosabban esz-közöletnek.
 Kapható:
GRÜNBAUM K.
 PÉCSETT, Király utca 15.

REGEDI
 friss töltésű savanyúvíz
 1 1/2 literes palackokban 16 kr.
 a legjobb, legásványtartalombb, legolcsóbb üdítő ital. Pécsett kapható a következő fűszerkereskedő üzleteknél:
 Bayer Ferencz, Zsivanovits Károly,
 Böhm Ferdinand, Präger János,
 Eizer János, Reeh Vilmos özv.,
 Feldmann W., Simon János,
 Grünhut & Hirschler, Spitzer Sándor fia,
 Gyimóti Gyula, Weber Ferencz,
 Lill István,
 Nick Károly.

HELD GUSZTAV
 kárpitos és díszítő üzlete
 (Pécsett, Mária és Megye-utcák sarkán.)
 Ajánlja dús választékú
kész kárpitozott butorait.
 Legdivatosabb
szoba berendezések,
 — ottomanok, —
 legújabb párisi
háló-dívanok
 továbbá
 XV. Lajos korabeli kárpitdíszítések, legegységesebb butorszövetek, függönyök rojttal, szőnyegek gyári áron számítanak. — Egyuttal ajánlunk mindenféle butor-, díszítő és bármily stílus szoba-kárpitozás kivételére a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig a lehető legjutányosabb áron.
 2192 **HELD GUSZTAV.**

Marillavölgy
 magasiati gyógyhely Oravicza mellett hidegvíz-, beteleggézési- és savgyógyintézet. Pompás fekvése, portól ment levegője, fenyvesektől borított hegyláncolata, cnyhe éghajlata folytán mell-és idegbetegek számára megnyitattik május 25. kiválóan ajánlható; megnyitattik május 25. kifogástalan kényelem, az összes vasutakon mérsekelt árak. Leszállított áru fürdő-évad-jegyek. Egy újonnan épített második fürdő-szálloda által minden lakóházi kikérülhetett. Közlekedési tudósításokat szolgáltat.
Dr. Hoffenreich.

2421 Pécsei járás főszolgabírájától.
 kig. sz. 1889.
Pályázati hirdetmény.
 Szálanta, Németi, Pogány, Szökéd, Udvard és Átaközségekből álló, 836 forint évi rendes tisztá fizetés, úgy lastbér illetmény, valamint eddig élvezett egyéb javadalmazzal egybekötött 2768
szalantai körjegyzőségben
 a jegyzői állás, az eddigi volt körjegyző elhalálozása folytán megüresedvén, ennek betöltésére az 1886. évi XXII. tc. 82. §-a értelmében pályázat nyitattik azon hozzáadással, hogy annak Szalántán, a kör székhelyén, a körjegyző hivatalos helyiségében betöltésére határnapul 1889. évi július hó 9-ik napjának reggeli 9 óraja tűzetik ki.
 Mivel pályázni kívánók azzal értesítetnek, hogy az 1886 évi XXII. tc. 74. § a, illetve az 1883. évi I. tc. 6. § ában előírt szabályszerű kérvényeiken 1889. évi július hó 8-ik napjának reggeli 8 órájáig hozzáam okvetlenül adják be, mert később beadott folyamodványok figyelembe vételét nem fogják.
 Kelt Pécsett. 1889. évi június hó 29-én.
FORRAY IVÁN s. k., főszolgabíró.

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár
 részvény-társaság Budapest.
 Gőz- és járgányseplő készülétek.
 SCHLICK-féle szab.
 két- és háromvasu ekék.
SCHLICK-féle szab. „Haladás” sorvetőgépek.
Szóróvető gépek.
 Schlick-féle szab. Rayol-ekék Schlick- és Vidats-féle eredeti egyvasu ekék és tálaművelő eszközök, bóronák és rőgtörő hengerek, szécskavágók, répavágók, répazúzó, tengeri morzsológ, csöves tengeri darálók, gabonatisztító rosták, örlőnalmok stb.
 Az összes ekék tartalkészletei készletben tartatnak. — Ellényös fizetési feltételek. — Legolcsóbb árak.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
 JEGYZET. Van szerencsénk ezenm t. o. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a VI. Podmaniczky-utca 14. sz. a lévő irodánk legnagyobb részét a külső váci úton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal ezen irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott építési czikkünk és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.
 Kiváló tiszteltet!
A Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság igazgatósága.
 Nyomatott a lyeceum könyvnyomdában (Feiler Mihály) Pécsett 1889.

